SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Рік 121, ЧИСЛО 50, П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ 2014 РОКУ 1893 Vol. 121, No. 50, FRIDAY, DECEMBER 12, 2014 $2.00

Пам'ятаймо про Україну!

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Перша незгода в парляменті

Петро Часто

Щось надзвичайного сталося у Верховній Раді 2 грудня: за новий склад українського Уряду не проголосувала досить значна група народних депутатів – понад 50. Надзвичайне полягає в тому, що мова йде не про опонентів пореволюційної України, України Майдану, а якраз про найпалкіших і найпринциповіших її синів і дочок. Наприклад, не віддали своїх голосів за новий Кабінет міністрів дуже шановані в українському суспільстві молоді громадські діячі Ігор Луценко („Батьківщина") і Єгор Соболєв („Самопоміч"), авторитетні постаті української журналістики Мустафа Найєм і Сергій Лещенко („Бльок Петра Порошенка"), командир уславленого в боях на Донбасі добровольчого батальйону „Азов" Андрій Білецький, командир не менш славного батальйону „Правого сектора" Дмитро Ярош, популярний від часів Майдану сотник Володимир Парасюк, військовий експерт і самовідданий керівник Центру „Інформаційний спротив" Дмитро Тимчук, медіа-експерт Вікторія Сюмар та багато інших беззастережно проукраїнських депутатів. Чому?

Можливо, причин є декілька. Одна з них – не цілком ясна і не цілком гарна ситуація довкола несподівано уведеного до складу уряду Міністра з інформаційної політики Юрія Стеця.

По-перше, міністерства ще нема, а міністер вже є. По-друге, з цього приводу чомусь не відбулося жодного попереднього обговорення. Потреба ще в одній чиновницькій структурі – досить сумнівна, якщо врахувати тяжку економічно-фінансову скруту в країні і виснажливу війну на сході. Але ж саме війна й спонукає до створення такого міністерства – кажуть його прихильники. Тим більше, що Україна програвала і далі програє інформаційну війну з аґресивною московською брехнею.

На жаль, це так, але де ґарантія, що новостворене Міністерство з інформаційної політики досягне перелому в цій війні на користь України? Оскільки ніхто не знає його реальних функцій і повноважень, то відразу на цей рахунок з'явилися найгірші здогади і припущення – що йдеться про недемократичний намір влади, зокрема Президента Петра Порошенка, підпорядкувати, через Ю. Стеця, український медіапростір. Мовляв, якщо до незалежних „Громадського ТБ" і „Еспресо TV" ще долучиться давно очікуване і ще сильніше творчими ресурсами та загальною підтримкою з боку народу „Суспільне телебачення", котре називатиме біле білим, а чорне чорним, то ні Президент, ні Прем'єр-міністер на матимуть жодних інструментів тиску на нього.

Автори цих чуток і припущень, певна річ, не пропустили повз увагу ту обставину, що Ю. Стець і П. Порошенко – куми, а також, що новий міністер дотепер відповідав за інформа-

(Закінчення на стор. 5)

На Майдані – через рік після повстання

Минув рік від початку Евромайдану у Києві, який завершився Революцією гідности. За завданням редакції „Свободи" на Майдані побував громадський кореспондент тижневика Олександер Костирко, розповідь і фоторепортаж якого вміщено на цій сторінці.

Київ. На Майдані незалежности 30 листопада. (Фото: Олександер Костирко)

КИЇВ. – День 30 листопада був на Майдані холодним та сніжним. Час від часу виникали віча, які збирали небагато людей. На вічах учасники зверталися до влади, розповідали про становище на сході України. Найбільше людей було біля Міжнародного центру культури і мистецтв (колишнього Жовтневого палацу), де виставлені фотографії „Небесної сотні". Саме тут були люди з інших міст України. Вони шукали прізвища земляків, приносили квіти до фотографій, молилися з сльозами на обличчі. Ще вище люди роздивлялися дерева, у яких виднілись поранення від минулорічних беркутовських куль.

Кияни та гості міста прийшли сюди, щоб вклонитись героям-майданівцям. Дехто й сам брав участь в протистоянні з минулою владою на цих місцях. Серед них був Тарас Шайдич, який приїхав зі Львова. Він сказав: „Маємо річницю відтоді, коли декому в цій країні здалося, що з власним народом можна робити що завгодно. Я вирішив приїхати до Києва на річницю тієї сумної події. Хочеться вірити, що в нашій країні будуть зміни, і нове покоління матиме кращу долю, кращу перспективу, і матиме справжню Україну, про яку мріяли наші батьки та діди, які положили на вівтар тієї віри свої життя. Наша влада, маючи сумний досвід, повинна служити народові, а не управляти народом. Повинна здійснюватися

(Закінчення на стор. 2)

Заступниця Державного секретаря США Ґотмюлер відвідала схід України

ХАРКІВ. – 6 грудня заступниця Державного секретаря США з контролі над озброєннями і міжнародної безпеки Ровз Ґотмюлер відвідала Харків в рамках своєї візити в Україну.

Першою зупинкою Р. Ґотмюлер був український прикордонний контрольно-пропускний пункт „Гоптівка" на кордоні з Росією, де вона разом з заступником міністра закордонних справ України Сергієм Кислицею, Послом США в Україні Джефрі Паєтом і заступником директора про-

(Закінчення на стор. 8)

Ровз Ґотмюлер (друга зліва) оглядає прикордонний пункт „Гоптівка" на кордоні з Росією.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Партизани дошкуляють терористам

ЛУГАНСЬК. – На території області, яку контролюють терористи, сталися напади на бойовиків з боку невідомих озброєних людей поблизу Антрацита, Алчевська, Брянки, Краснодона, Красного Луча, Стаханова та й у самому Луганську. Ще 19 липня на інтернет-сайті „Луганської народної республіки“ з’явилося оголошення про винагороду 15 тис. дол. того, хто затримає або ліквідує диверсійну групу „супротивника“, яка діє у Луганську. Наступного дня вийшов наказ про заборону руху транспорту у зв’язку з активізацією „диверсантів“. На партизанів звернули увагу, коли вони почали знищувати окремих сепаратистів та цілі підрозділи. Про партизанську боротьбу офіційно заявив представник інформаційно-аналітичного центру Ради національної безпеки і оборони України Андрій Лисенко. Радник міністра внутрішніх справ України Зорян Шкіряк партизанів назвав невідомими патріотами, котрі мають зброю, яка залишається після знищення бойовиків. Командир добровольчого батальйону „Донбас“ народний депутат Семен Семенченко у серпні закликав президента України Петра Порошенка створити Національний штаб партизанського руху для підготування населення до партизанської війни. *(УНІАН)*

Російські війська зазнали втрат

ДОНЕЦЬК. – Російські найманці 2 грудня зазнали значних втрат в районі летовища – загинули 299 осіб, поранені 190. Про це повідомила правозахисниця Олена Васильєва з посиланням на звіт Міністерства оборони Росії за 30 листопада. „У бойових сутичках брали участь частини 16-ої бриґади спеціяльного призначення і 22-ої окремої бриґади Головного розвідувального управління Генерального штабу Росії, 200-ої бриґад особливого призначення Південного військового округу, батальйону і танкової роти 4-ої окремої ґвардійської Кантемирівської танкової бригади, штурмової роти 106-ої ґвардійської дивізії повітряно-десантних військ“, – написала вона. *(„Укрінформ“)*

Місія ОБСЕ зауважила рух війська

ДОНЕЦЬК. – Спеціяльна місія Організації безпеки і співробітництва у Европі продовжує стежити за виконанням Мінського протоколу і меморандуму у рамках роботи спільного Центру з питань припинення вогню на Донбасі. Зафіксовано понад 100 немаркованих зелених військових транспортних засобів, що рухалися 7 грудня на захід у бік міста Донецьк, зокрема колони вантажівок і броньованих тягачів. *(„Укрінформ“)*

Віче штурмувало адміністрацію

ВІННИЦЯ. – Близько 150 учасників народного віче, яке скликала щойно створена місцева Рада Майдану, проголосували 7 грудня за відставку голови обласної адміністрації Анатолія Олійника. Напередодні, 6 грудня, громадські активісти взяли будівлю адміністрації, бо їх не пускали на сесію обласної ради, під час якої плянувалось розглянути питання про відставку її голови Сергія Свитка, підтриманого Майданом. Між пікетувальниками та правоохоронцями сталася бійка, під час якої постраждали восьмеро міліціонерів та кілька учасників акції. Провідник Української Гельсінкської групи Євген Захаров заявив, що протистояння викликали дії голови адміністрації. Коли до нього прийшли представники громади, він пообіцяв їх прийняти, а сам наказав міліції їх не пускати. Є. Захаров порадив призначати на місцях керівників, які мають авторитет та зважають на громадську думку. *(„Укрінформ“, Радіо „Свобода“)*

Провели марш гідности

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 21 листопада представники Громадського формування „Бережанська самооборона ім. Героїв Лисоні“ з патріотичними гаслами пройшли колоною до центру міста, вшановуючи загиблих за свободу України. А далі попрямували до краєзнавчого музею, на відкриття виставки „Революційний дух Майдану“, яка містить експонати до 10-річчя Помаранчевої революції та річниці Евромайдану. *(Тетяна Будар)*

На Майдані...

(Закінчення зі стор. 1)

громадська контроля за діями влади, яка повинна служити народові, а не керувати на власний розсуд. Тільки тоді влада відчує, що в країні є народ, який гідний того, щоб гідно жити“.

Т. Шайдич під час подій на Майдані був двічі – в січні і 13 лютого. Зайнятий працею, не мав змоги бути постійно, але як справжній українець не міг не приїхати.

На Хрещатику мені зустрівся ще один Шайдич – Лев. Він з Києва. Починаючи з листопада минулого року, був активним учасником подій. Доводилось йому будувати барикади. Приходив з синами. Сам він неохочий до розмов. Каже, що події на Майдані змінили Україну. Тепер треба будувати її далі. Саме на Майдані був даний напрям змін, але самих змін відбулося мало – вибори Президента, Верховної Ради. Війна з Росією на сході потребує грошей, які дуже потрібні на будівництві нової України.

Недалеко від Будинку професійних спілок зустрівся мені Олександер Кравець, який вранці приїхав на Майдан з Чернівецької області. Чотири рази він приїздив сюди в ті буремні часи, пробув понад місяць. Зазнав побиття кийками беркутівців під час штурмів та зачисток в грудні минулого року. Довелося О. Кравцеві брати участь в подіях біля Верховної Ради.

Вшановують пам’ять „Небесної сотні“.

Добровольці закликають допомагати війську на сході.

Каже, що саме тоді з’явились перші волонтери, які допомогли вистояти ту зиму. І зараз вони допомагають нашим воїнам відстоювати свободу на сході.

За його словами, саме Майдан став рушійною силою під час тих буремних подій і призвів до самоусвідомлення народу щодо його сили в подальшому житті і історії країни. Герої Майдану були справжніми патріотами з усіх реґіонів України. Тепер треба всім їм зустрічатись тут час від часу і координувати дії влади, контролювати її дії, допомагати їй, підтримувати її.

„Нація встала з колін. Я вважаю, що Бог – за нас, й Україна відродиться і воскресне“, – сказав на закінчення майданівець з Буковини.

А тим часом перекрили автомобільний рух на Хрещатику. Почали розгортати своє обладнання телевізійники. Поступово Майдан почав наповнюватись людом. Через кілька годин всі присутні співатимуть гимн України разом з прихильниками та патріотами в багатьох країнах світу, в один і той же час.

Виставка світлин про події на Майдані. (Фото: Олександер Костирко)

ЕКСПЕРТНИЙ ПОГЛЯД

Замість святкувати річниці минулих подій...

Народи звільнених від комуністичного тоталітаризму країн Східньої Европи, у тому числі й український народ, повинні більшою мірою будувати майбутнє, ніж святкувати річниці минулих подій – радить у нижче вміщеній статті відомий британський публіцист, кореспондент „The Economist" в Центральній і Східній Европі, автор низки досліджень в галузі політики Росії ЕДВАРД ЛУКАС.

25-та річниця краху комунізму в Европі спонукала до появи багатьох таких „ювілейних" дописів. У минулі роки я і сам створив їх чимало. Мені пощастило, бо наприкінці 1980-их років я навчався в Польщі, висвітлював події в Югославії, писав репортажі з Берліну і був єдиним західнім журналістом, що жив у комуністичній Празі. Серед моїх спогадів є і арешти, побиття та зради, і сміливі дії та казкові повороти долі.

Сьогодні можна було б сказати дуже мало – і солодкого, і гіркого, чого не було б уже мовлено з нагоди минулих річниць. Таємниці (зокрема роля КҐБ та зникнення компартійних грошей, які йшли на підкуп та нечисту діяльність) і надалі залишаються нерозкритими.

Вийшло кілька нових книжок, зокрема докладна біографія Вацлава Гавела, яка немовби воскрешає події і яку написав Міхал Жантовський (колись його близький помічник, а тепер Посол Чехії у Лондоні). Але події 1989 року, відступаючи вглиб історії, стають голівудськими версіями справжнього перебігу подій. Тодішні страх, плутанина й безлад вже сприймаються невиразно в повсюдних полисках щасливого кінця, коли лихі люди втратили владу, драматурга обрали президентом, а Европа стала об'єднана й вільна…

Ось тільки кінець той бачиться тепер захмареним. Европа слабка, ображена й поділена, Америка дедалі більшою мірою відсутня. Цінності 1989-го року видаються крихкими, а не сталими. Тому ця річниця – слушна пора не насолоджуватися сентиментами, а подумати, що пішло не так і чому. Мабуть, найтяжче звинувачення (яке недавно знову висунув у Берліні Михайло Ґорбачов) полягає в тріюмфальних настроях Заходу.

Я згоден з цим твердженням, але не з тим його змістом, який мав на увазі останній радянський керівник. Ми не припустилися помилки, а діяли доцільно, розширивши Европейський союз і НАТО, залучивши країни, які відчайдушно прагнули стати частиною Західнього світу й боялися (небезпідставно), що їхній східній сусід колинебудь знову стане мерзенним.

Справжня слабкість полягала в переоцінці сили нашої системи й у нездатності помітити її вади. Політична конкуренція та капіталізм загального добробуту справді працювали краще, ніж однопартійна держава і плянова економіка. Але тільки но зникло змагання зі Східнім табором, перемога стала хисткою основою для майбутнього. Гроші виявились ахіллесовою п'ятою західньої політики, а субсидована урядом фінансова нерозважливість була найбільшим ґанджем наших економік.

Ще однією тяжкою помилкою після 1989 року виявилося прагнення виступати в ролі поблажливого покровителя „східняків". Зарозумілі „західняки" глузували з їхнього одягу (поношеного або вульґарного), зубів (кривих і жовтих), англійської мови (кульгавої та незграбної), дієти (важкої та жирної), шляхів (розбитих і небезпечних), осель (тісних і абияк збудованих), політики (химерної та антисемітської). Мало хто в багатому світі розумів страхіття, які довелося пережити народам поневолених країн. „Західняки" трактували їх радше як дивних, відсталих чужинців, ніж як членів родини, що були викрадені. Таке ставлення вповільнювало зближення.

Уповільнює і досі. Термін „східньоевропеєць" використовують в образливому значенні ті люди, що галасували б про расизм, якби хто-небудь ужив як зневажливе прізвисько слово „африканець". Надто приголомшує те, як принижують і відсувають на периферію українців під час найсерйознішої за останні 30 років кризи европейської безпеки.

Але найтяжча помилка пов'язана з Кремлем. Колишня зачарованість вдячністю та оптимізмом внаслідок мирного відступу М. Ґорбачова з територій сталінських завоювань – річ зрозуміла, але якщо озирнутися назад, то видно: вона посіяла зерна проблем, з якими ми зіткнулися тепер. Росія позбулася своєї імперії, але не імперіялістичного мислення. Вона не викоренила КҐБ й залишила безкарними злочини комунізму. Ми всі тепер платимо за це, байдуже, усвідомлюючи сам факт чи ні.

(„Тиждень.ua", 23 листопада)

ТОЧКА ЗОРУ

„Наші" і „укри" в Станично-Луганському районі

Володимир Мартин

Донбас по-живому розрізаний на дві частини лінією розмежування вогню. Однак, чи означає це, що контрольована законним урядом частина є українською ментально, а не тільки територіяльно? Зовсім ні. Деякі райони, визволені українською армією від сепаратистів, відверто й неприкрито симпатизують Росії. Один з них – Станично-Луганський.

Внаслідок бойових дій цей район фактично опинився „в закуті" – з півдня й частково заходу його підпирає „Луганська народна республіка", а зі сходу – Ростовська область Російської Федерації. Левова частка місцевого населення, яке до війни налічувало близько 50 тис., – це донське козацтво, що шанує свою історію (включно зі службою „цареві й отечеству") та свято береже традиції. У мирний час тутешні селяни вирощували ранні овочі й полуницю, продаючи їх у Луганську (до якого менше 20 кілометрів) та в Росії. Кордону з Ростовською областю як такого немає, перетнути умовну лінію можна пішки, що станичани реґулярно й роблять. І бачать – пальне там дешевше, а платні бюджетникам та пенсії – вищі.

Орієнтація Станично-Луганського району на Росію повна й безальтернативна. Якщо в проросійському Криму легко можна зустріти вихідців з західньої частини України, котрі свого часу приїхали сюди на працю чи одружилися й залишилися жити, – то тут такого немає. Станичани родичаються й товаришують з земляками або росіянами й левову частку інформації беруть з Росії. Українських телеканалів тут ніколи не дивилися – вони нецікаві (так, як, наприклад, тернопільцеві нецікавий російський „LifeNews"). Тому не дивно, що й сьогодні близько 90 відс. місцевих мешканців відверто симпатизують Росії.

Під час бойових дій Станиці Луганській перепало найбільше з усіх районних центрів Луганщини. Про маштаби збройних сутичок свідчать розбита на в'їзді бронетехніка і близько третини(!) зруйнованих будівель. Хто завдав селищу найсерйозніших руйнувань, однозначно сказати тяжко. Українські військові запевняють, що бойовики „ЛНР", а бойовики – що українці. Місцеві жителі стосовно цього питання сумнівів не мають. Оскільки під час бойових дій по селищу було завдано не тільки артилерійських, а й авіяційних ударів, вони впевнені, що всі руйнування – справа рук українських військових.

Одна з післявоєнних особливостей Станично-Луганського району може стати предметом дослідження психологів, що вивчають вплив медіа на свідомість людей. Під час бойових дій зазнали пошкоджень електролінії, відтак район майже три місяці залишався без світла. Побутові незручності – тільки один з наслідків відсутности електроенергії. Другий полягає в тому, що люди тривалий час були позбавлені можливостей дивитися телебачення. Однак, бодай до якогось просвітлення мізків інформаційний вакуум не привів. Напередодні парляментських виборів 26 жов-

(Закінчення на стор. 18)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Шамшур призначений до ЮНЕСКО

КИЇВ. – Президент України Петро Порошенко 29 листопада призначив Посла України у Франції Олега Шамшура Постійним представником України при ЮНЕСКО, за сумісництвом. *(Прес-служба Президента України)*

Шахраїв оголосили в розшук

КИЇВ. – 5 грудня Генеральна прокуратура оголосила в розшук колишніх заступника голови Верховної Ради Ігоря Калетника та депутата Володимира Олійника, які 16 січня наперед підготували протоколи засідання лічильної комісії Верховної Ради та зазначили у них результати ще не проведеного голосування за „диктаторські закони". Раніше вже були спроби притягнення цих осіб до кримінальної відповідальности, однак, згоди на це Верховна Рада не дала. 1 грудня цього року їм винесено повідомлення про підозру, що стало можливим лише після втрати ними депутатської недоторканости. У зв'язку з перебуванням обох за межами України, оголошено їх розшук, а Печерський суд надав дозвіл на їх затримання. *(„Українська правда")*

Застерігають перед цензурою

КИЇВ. – Міжнародна федерація журналістів і Европейська федерація журналістів 4 грудня закликали уряд України скасувати своє рішення від 2 грудня про створення Міністерства інформаційної політики як державного органу контролі засобів масової інформації, попередивши, що це рішення сприятиме придушенню свободи засобів масової інформації в країні. Деякі українські журналісти і активісти організували акції протесту перед будівлею парламенту. Вони критикували парламент за поспішне рішення, без громадського обговорення та консультацій з журналістами і організаціями громадянського суспільства. Незалежна медія-профспілка України теж висловила жаль з приводу того, що нове Міністерство інформації було створено без консультацій з масовими журналістськими організаціями, без врахування точки зору журналістів і медія-експертів. *(Комітет Незалежної медіа-профспілки України)*

Крим – без футболу

КИЇВ. – Виконавчий комітет Союзу европейських футбольних асоціяцій (УЕФА) 4 грудня заборонив кримським клюбам з 1 січня брати участь у жодних змаганнях, що проводяться під егідою Російського футбольного союзу, який також не може організувати будь-які змагання з футболу в Криму без згоди Федерації футболу України. Крим тепер слід розглядати як особливу зону. Член комітету Франтішек Лавринец призначений керівником цієї ініціятиви УЕФА. *(„Українська правда")*

Визначені найкращі книги

КИЇВ. – 8 грудня аґенція „Бі-Бі-Сі Україна" оголосила списки номінантів на нагороди конкурсів „Книга року Бі-Бі-Сі-2014" та „Дитяча книга року Бі-Бі-Сі-2014", що представлені у партнерстві з Культурною програмою Европейського банку реконструкції та розвитку. До першого списку увійшли твори Софії Андрухович, Сергія Жадана, Андрія Кокотюхи, Ярослава Мельника, Артема Чапая. До списку дитячих книг внесено твори Олександра Зубченка, Дзвінки Матіяш, Мар'яни і Тараса Прохаськів, Каті Штанко, Зірки Мензатюк. Автор-переможець у кожній номінації отримає премію 1,000 фунтів стерлінґів у гривневому еквіваленті. Також буде оголошено переможця в номінації „Найкраща книга 10-ліття". *(Бі-Бі-Сі)*

Фотографа нагородили в Канаді

ОДЕСА. – Дві роботи відомого одеського фотохудожника і журналіста Олега Куцького отримали золоту і срібну медалі на 121-му міжнародному конкурсі у Торонто. О. Куцький – активний учасник Помаранчевої революції у столиці України. Срібної медалі в Канаді удостоєна його світлина „Епізод Помаранчевої революції у Києві 2004 року". Фотографія з „кривавої п'ятниці" 2 травня цього року в Одесі відзначена золотою медалею. *(Сергій Горицвіт)*

АМЕРИКА І СВІТ

Пентаґон очолить 60-річний фізик

ВАШІНҐТОН. – 5 грудня Президент США Барак Обама запропонував ветерана Департаменту оборони Ештона Картера на пост голови Пентаґону. Е. Картер стане четвертим керівником військового відомства за роки адміністрації Президента Барака Обами. Після затвердження Сенатом Е. Картер, ймовірно, прийме Пентаґон з більш скромним бюджетом, що може ускладнити боротьбу з такими ґльобальними загрозами як бойовики „Ісламської держави" на Близькому Заході і Росія, яка перевіряє на міцність НАТО. Б. Обама назвав Е. Картера реформатором, який ніколи не боявся відмовлятися від старих і неефективних програм озброєння. „В перший же день він готовий взятися за ключові питання", – запевнив Президент Б. Обама. Е. Картер – 60-річний фізик, він ніколи не служив в армії, але має переконливий досвід праці в Пентаґоні. Навчався в Єйльському університеті, де отримав ступінь бакалавра з фізики та з історії середніх віків. Докторську дисертацію з теоретичної фізики захистив в Оксфордському університеті. *(Українські національні новини)*

Санкції проти Росії триватимуть

ВАШІНҐТОН. – Білий Дім не виключає дальшого посилення санкцій щодо Росії, якщо Москва не змінить політику щодо України. „Ми ясно висловилися, що врегулювання кризи в Україні в рамках Мінських угод може призвести до відкликання санкцій, але Росія продовжує порушувати зобов'язання, під якими вона підписалася", – заявив на зустрічі з журналістами 4 грудня представник Білого Дому Джош Ернст, відповідаючи на прохання прокоментувати послання Президента Росії Володимира Путіна до Федеральних зборів. За словами Дж. Ернста, „Росія, ймовірно, заплатить ще більшу ціну". Раніше Президент США Барак Обама і Голова Европейської ради Дональд Туск в телефонній бесіді погодилися щодо доцільности посилення санкцій проти Москви. Також в Европейському союзі заявляють, що санкції щодо Росії не можуть бути послаблені, поки не будуть відведені російські війська з української території. *(„Дзеркало тижня")*

„Містралі" залишаться у Франції

ВАШІНҐТОН. – США запропонували компенсувати Франції постачання для Росії військових кораблів „Містраль" замовленням пасажирських подорожевих лайнерів. Угоду на будівництво двох таких лайнерів укладено цими днями між американсько-норвезькою компанією і французькими суднобудівниками. Сума угоди – 1.2 млрд. дол. Втім, доля самих „Містралів" покищо не відома. За словами Міністра оборони Жан-Іва ле Дріяна, Франція не готова віддати „Містралі", оскільки Росія не дотримується Мінських угод. „Ми спостеріґаємо складну ситуацію на сході України. Угоди не виконуються, припинення вогню немає. У цих умовах ми не можемо постачати для Росії „Містралі", – заявив 6 грудня французький міністер оборони. Він додав, що якщо Росія не виправить ситуацію найближчим часом, то передання „Містралів" не відбудеться ніколи. *(„Кореспондент")*

Черговий успіх NASA

ВАШІНҐТОН. – 5 грудня Національна аерокосмічна адміністрація США (NASA) повідомила про успішне повернення з короткого першого випробувального лету нового космічного корабля „Оріон". Він сів на воду в Тихому океані після чотирьох з половиною годин безпілотного лету, в перебігу якого піднявся більш як на 5,800 кілометрів над поверхнею Землі. Цей політ став вищим і швидшим від будь-якого іншого лету космічних кораблів, що мають на меті перевезення людей, від часу завершення програми летів на Місяць американськими кораблями „Apollo" 1972 року. Серед позитивних результатів – те, що на роботу комп'ютерів нового корабля не вплинула космічна радіяція. Головною метою було випробувати теплові щити, які захищають спускний апарат з кабіною для астронавтів під час повернення з космосу крізь щільні прошарки атмосфери. *(Бі-Бі-Сі)*

ТОЧКА ЗОРУ

Битва за „статус"

Генадій Люк

Визначальний чинник

Подальші варіянти розвитку подій і кінцевий результат російсько-українського конфлікту у вирішальній мірі визначатиме економіка. Це чинник, який не може собі дозволити іґнорувати головний ініціятор і спонзор війни – Володимир Путін.

Економіка визначає рівень соціяльної стабільности в країні, від якого залежить міцність влади – найбільшої цінности для В. Путіна.

Про Петра Порошенка з Арсенієм Яценюком у цьому відношенні годі й говорити. Якщо вони й далі „гратимуться" з економікою – то навряд чи протримаються у владі хоча б три роки.

Позиції й перспективи Путіна

Стратеґічна ціль В. Путіна в цій війні – не допустити здійснення глибоких економічних реформ в Україні, модернізації економіки й створення базису для суттєвого підвищення рівня життя українців. Простіше кажучи – не допустити перетворення України в передову заможну державу.

Передова й заможна Україна – це щоденний доказ ущербности російської влади. Це країна, якою Росія не зможе маніпулювати. Це крах владної системи В. Путіна.

Щоб провести реформи потрібні гроші. Українська казна з відомих причин майже порожня. Уся надія – на фінансову допомогу Міжнародного валютного фонду.

Якщо В. Путінові вдасться „спустити в унітаз" гроші МВФ для України – справу буде зроблено. Захід відвернеться від України, реформи проваляться, економіка остаточно деґрадує, життєвий рівень українців погіршиться. Український плід звалиться до ніг В. Путіна.

Загальна тактична ціль В. Путіна – запровадити механізм, який, з одного боку, змусив би Україну витратити гроші МВФ без будь-якої користи для реформ і модернізації, з іншого боку – звільнив би економіку Росії від санкцій і величезних додаткових витрат.

Сама по собі війна в Донбасі це завдання не вирішує. Вона дорого коштує Україні – але не в тій мірі, як потрібно президентові Росії. І головне – економічні втрати самої Росії такі, що вже через півроку-рік проблеми В. Путіна можуть набрати катастрофічного для нього характеру.

Довго воювати в такому режимі В. Путін не зможе. Йому потрібен інший механізм.

Варіянт Донбасу в статусі другого Придністров'я, а тим більше другого Криму, неможливий. Бо він не вирішує проблем В. Путіна, а лише значно їх загострює. Максимум через рік у Росії виникнуть передумови для нової „перебудови" або навіть нової „жовтневої" революції, якщо до санкцій, нафти нижче 80 дол. і Криму В. Путін додасть ще й дотаційний і зруйнований Донбас. Хтось тут може згадати про рейтинґи В. Путіна, але наприкінці 1914-го рейтинґ царя Миколи II був не меншим...

З того ж розряду є й варіянт „південного коридору". Проте витрати на його утримання можуть значно перевищити вигоди від сухопутного сполучення з Кримом.

Але механізм, який конче потрібний В. Путінові, існує.

Першочергова тактична ціль Путіна, на яку спрямовані всі військові дії – „федералізація" або „особливий статус" Донбасу. За такого механізму утримувати дотаційний і зруйнований Донбас буде Україна, а де-факто управляти Донбасом буде Росія.

Таким чином, В. Путін виправдовує свої попередні аґресивні дії – усе заради „справедливого" миру, – знімає з Росії санкції, знімає необхідність утримувати дотаційний зруйнований Донбас. І створює в Україні „чорну діру", яка безслідно поглинатиме мільярди з українського бюджету. З такою „чорною дірою" українці можуть і не мріяти про сильну економіку й заможне життя.

На даний момент В. Путін завершує формування передумов для реалізації такого сценарію.

1. Завдяки псевдовиборам на окупованих територіях з'явилися „повноважні" і „незалежні" політичні фігури, які, як видавалося, зможуть виставляти умови Україні на переговорах.

2. Закінчується жорстка централізація й контроля у рамках „Донецької народної республіки" і „Луганської народної республіки", щоб ніхто з місцевих польових командирів не зміг „співати не в унісон".

3. Зформовані потужні військові формування на території Донбасу й на кордонах України, основне завдання яких – довести до максимуму психологічний тиск на Україну й змусити її вибрати „менше" з двох лих.

Російські війська цілком можуть розпочати маштабні бойові дії на Донбасі. Але метою цих бойових дій, знову ж таки, буде не захоплення великих територій за межами Донбасу, а змушування України сісти за стіл переговорів з метою досягнення „особливого статусу" на путінських умовах. А заодно, якщо вдасться, захопити більшу територію Донбасу, на яку Росія хоче розповсюдити „особливий статус".

Таким чином, створення „ДНР" і „ЛНР" як суб'єктів української федерації В. Путін фактично завершив. Назви й форми можуть бути інші. Суть – незмінна.

Тепер його ключове завдання – накинути самопроголошені республіки Україні. Є дуже показові моменти. Після грізних заяв керівництва „ДНР" і „ЛНР" про повний розрив з Україною неодмінно слідують заяви про велике бажання сісти за стіл переговорів. Після гучних заяв про повне іґнорування українських законів – не менш гучне обурення з приводу скасування закону про „особливий статус".

В. Путінові дуже потрібен цей статус. Але порошенківський варіянт закону його не влаштував. Причини, скоріш за все, наступні:

1. В. Путінові потрібне закріплення „особливого статусу" конституційним законом, а не звичайним. Мотиви зрозумілі.

2. Дія закону не повинна мати обмежень у часі.

3. „Статус" має поширюватись на значно більші території Донбасу.

4. Повноваження проросійського керівництва територій з „особливим статусом" мають бути ще більшими.

Але в цілому закон про „особливий статус" Донбасу в складі України на російських умовах – це і є кінцева мета В. Путіна. Усі інші варіянти роблять його величезні зусилля й втрати марними.

Час усе сильніше грає проти В. Путіна. Кожен день війни висмоктує з російської економіки мільярди долярів і наближає межу, за якою – соціяльний вибух. Однак, на відміну від України, за спиною В. Путіна немає МВФ і Заходу.

...А тим часом Китай мудро чекає, поки по річці попливе труп ворога.

Позиції й перспективи України

Ціль України очевидна – вона діяметрально протилежна путінській.

Але існує велика проблема – на практиці цілі України й цілі українського керівництва дуже часто не збігаються. Особисті політичні й майнові інтереси в більшості випадків перемагають. Так було при Вікторові Ющенкові, так було при Вікторові Януковичеві, так залишилось при П. Порошенкові.

В. Путін легко „розвів" самовпевненого П. Порошенка – мова йшла виключно про односторонні поступки України. Тому стратеґія, обрана П. Порошенком, не має жодної перспективи. Причина все та ж – економіка. Вкладати великі капітали в реґіон, контроля над яким чисто умовна – абсурд.

Коли місцева влада відомої „якости" фактично контролюватиме прокуратуру, суд і міліцію – про рівень корупції можна не говорити. Будьяке намагання Києва навести елементарний порядок відразу викличе істерику Кремля – мовляв, Україна порушує умови миру. А російські танки – на відстані декількох годин ходу.

У такій ситуації солідний бізнес на великі інвестиції не піде. Доведеться брати гроші з бюджету. В якому стані український бюджет – говорити зайве...

Тому „особливий статус" для Донбасу – пря-

(Закінчення на стор. 5)

Перша незгода...

(Закінчення зі стор. 1)

ційну безпеку в Національній ґвардії – так відповідав, що суспільство абсолютно нічого не знало, що в тій ґвардії діється.

Очевидна ще одна причина депутатських розходжень 2 грудня: голосування відбувалося не поокремо за кожну кандидатуру, а пакетом – і це може свідчити, що владна верхівка побоювалася, що у відкритішій спосіб не змогла б протягнути через парлямент потрібне для неї рішення. Тому не дивно, що „пакетний" спосіб сприйнявся багатьма в парляменті і поза ним як „кіт у мішку" й спричинив нарікання на адресу влади, котра вдається до старих, засуджених Революцією гідности методів.

Звісно, не треба виключати, що Міністерство з інформаційної політики виявиться ефективним, однак, це було б більш ніж диво для заскорузлої української державно-політичної бюрократії, яка вміє продукувати гори паперів, а не ідеї. Для перемоги в інформаційній війні чи, принаймні, для гідної відсічі чорноротій московській пропаґанді правильніше було б зібрати в єдиний гурт творчих людей – журналістів, письменників, бардів, мистців, надати їм справжню державну підтримку, і це неодмінно дало б очікуваний результат.

Дуже не хочеться бути провісником нових і все глибших незгод у Верховній Раді, але на подіях 2 грудня, швидше за все, не закінчиться. В поле критичної суспільної думки мусить потрапити недотримане фракціями запевнення, що при розподілі міністерських посад і парляментських комітетів діятиме вже не квотний принцип, а лише міркування фаховости. Насправді точилася та сама несимпатична боротьба за партійно-фракційні квоти. Таке враження, що і над Верховною Радою VIII скликання висить невидима рука, котра намагається втримати Україну у старому політичному руслі. Чи не ця рука посприяла приходові у Верховну Раду „Опозиційного бльоку"? І чи не для того, аби з його допомогою вберегти молодих депутатів від „надмірної" українськости, аби далі парлямент ділився на проукраїнську і антиукраїнську частину?

Хочеться крикнути: отямтеся, люди добрі! Як би старанно ви не заплющували очей на сьогоднішню українську пореволюційну дійсність, вона від цього не зникне і змусить вас рахуватися з нею, а не навпаки. З великою ймовірністю можна передбачити, що визначальний тон у діяльності цього парляменту задаватимуть не комітети і комісії, котрі, як і їхні попередники, вмітимуть забалакувати будь-яку проблему, а саме тих пів сотні депутатів-пасіонаріїв, для котрих життя полягає не в посадах, а тільки в любові до України і в синівській вірності їй.

Через голоси депутатів від добровольчих батальйонів і від громадських рухів Майдану влада врешті-решт змушена буде почути, що війна на сході має бути визнана війною, а не льокальною Антитерористичною операцією, яка й донині не спирається на всю силу Української держави. Скільки можна заглядати в рот Европі, що боїться слова „війна"? Скільки можна самих себе ошукувати „мирними мінськими домовленостями", коли в зоні АТО щодня гинуть українські вояки? Сьомий з черги Звіт Управління Верховного комісара ООН з прав людини говорить, що від часу „перемир'я" на Донбасі вбито понад 1,000 осіб.

Це якесь страшне непорозуміння: оскільки формально війни ніби нема, держава зовсім не займається постачанням усього необхідного в зону АТО. Якби не подиву гідний і гідний запису золотими літерами в новітній українській історії загальнонародний волонтерський рух, добровольчі батальйони на мали б ні що їсти, ні в що одягнутися, ні чим воювати. Тож схаменися, нова українська владо – якщо ти насправді нова!

Поки схаменеться, ще побачимо, як вічні прихильники владних крісел будуть намагатися скомпрометувати безкомпромісних „укропів" у Верховній Раді, видавати їх за недосвідчених і неконструктивних марґіналів. Краще зроблять ті, хто справді хоче помогти новій владі, якщо спрямують її увагу на кричущий факт, за який повинна нести відповідальність Генеральна прокуратура: донині волосок з голови не впав жодному „беркутівцеві", котрі до смерти забивали мирних студентів і розстрілювали беззбройних людей на київських вулицях Грушевського та Інститутській. Донині не притягнутий до відповідальности жоден зі злодіїв, котрі помагали Вікторові Януковичеві обкрадати Україну. Разом з ним їх втікло двоє чи троє, а сотні і тисячі залишилися на місцях і далі чинять те саме. Донині оліґархи наживаються на Україні, хоч в часі війни їхні прибутки повинні йти просто у державний бюджет, а не у власну кишеню.

Щодо більшости українського народу, то негайно слід засвітити „зелене світло" на шляху економічної свободи, щоб середнє і мале підприємництво – основа суспільного господарства – позбулося всіх перешкод з боку держави.

Словом, політична система, якщо вона справді прагне оновлення, повинна орієнтуватися не на владу, яка покищо кволо і невиразно відповідає на великі виклики часу, а на громадянське суспільство України, котре вже так визріло, що дивиться на політиків зверху вниз і чекає не просто нового уряду, але докорінно нових вислідів його праці.

Битва за „статус"...

(Закінчення зі стор. 4)

мий шлях до третього Майдану.

До того ж, за гроші українського бюджету вирощувати й зміцнювати нове покоління місцевої антиукраїнської еліти – злочин перед українським народом.

Фактичний програш П. Порошенка на останніх парляментських виборах вселив обережний оптимізм. Втративши контролю над Радою і прем'єром, П. Порошенко втратив можливість приймати волюнтаристські рішення, які є дуже сумнівними з точки зору інтересів України.

„Особливий статус" територій Донбасу – саме з розряду таких.

По-перше, уже сам по собі „особливий статус" – заохочення до аґресії проти України. Хочеш чогось добитися від України – візьми автомат. Чим більше стріляєш – тим більше отримаєш. І при цьому нічим не ризикуєш – потім тебе контролюватимуть прокурори, яких контролюватимеш ти сам.

Якби П. Порошенко і А. Яценюк були державними діячами справді вищого рівня, вони розуміли б рівень небезпеки цієї системи.

Принцип „хочеш чогось добитися – візьми автомат" дуже легко й швидко перекидається на ситуації всередині країни. Де ґарантія, що незабаром інші реґіони або соціальні групи не захочуть отримати „особливий статус"? А засіб відомий – автомат. Тим більше, що держава-сусід подбає, щоб проблем з автоматами не було...

По-друге, „особливий статус" не має під собою засадничих принципів. Якщо його елементом є особливе право на рідну мову – тоді він обов'язково має розповсюджуватись й на українців у Росії. А відтак це може вирішуватись виключно у форматі Україна-Росія, і аж ніяк – у мінському форматі.

Якщо мова йде про збільшення соціяльно-економічних повноважень місцевих громад за европейським зразком – тоді „особливий статус" мають отримати всі реґіони України.

Найгірший спосіб протистояти тямущому вовкові – повернутися до нього спиною. Якщо вовк бачить спину – відразу розуміє, що перед ним не супротивник, а здобич. Тож іти на односторонні поступки – найгірший спосіб протистояти В. Путінові. Для нього це сиґнал, що треба „додушити".

Шлях до перемоги над В. Путіним – контрвимоги „особливого статусу" для українців у Росії.

Нехай він пояснює Европі й світові, чому сам категорично відмовляється робити те, що за допомогою танків вимагає від України.

Головне – не фінансувати неконтрольовані території й максимально берегти хлопців на передовій. Усе інше за Україну зробить зґвалтована російська економіка...

(„Українська правда", 18 листопада)

Генадій Люк – український публіцист, політолог.

АМЕРИКА І СВІТ

США вимагають дотримання договору

ВАШІНҐТОН. – США продовжать контакти з Росією, щоб домогтися від неї дотримання Договору про ліквідацію ракет середньої і меншої дальности (ДРСМД), заявила 5 грудня заступник Державного секретаря США з питань контролі над озброєннями і міжнародної безпеки Ровз Ґотмюлер. За її словами, мета США – „зробити так, щоб Росія повернулася до верифікованого дотримання договору про ліквідацію ракет середнього і меншого засягу дії", оскільки цей документ важливий для безпеки не тільки Росії і США, але всього світу. „Очевидно, що ми переживаємо складний кризовий період у взаєминах з Росією у зв'язку з Україною і порушенням російською стороною Договору РСМД. Вирішення цих питань – процес, який триває. Приділяючи особливу увагу порушенню Росією ДРСМД, ми маємо намір далі взаємодіяти з урядом Російської Федерації для розв'язання питання, котре викликає тривогу у США", – сказала Р. Ґотмюлер. *(„Дзеркало тижня")*

Вільнюс не контактує з Москвою

ВІЛЬНЮС – Президент Литви Даля Ґрібаускайте в інтерв'ю для Бі-Бі-Сі 6 грудня сказала, що не хоче спілкуватися з Президентом Росії Володимиром Путіним. Д. Ґрібаускайте повідомила, що востаннє говорила з В. Путіним у 2010 році, і поки Росія не змінить свою поведінку, у неї не буде ніякого бажання спілкуватися з главою Росії. „У найближчому майбутньому зустрічей між нами не передбачється", – заявила Президент Литви. *(Радіо „Свобода")*

У Ґрозному сталися бої

ҐРОЗНИЙ. – Під час боїв у Ґрозному, столиці Чечні, 4 грудня загинуло понад 70 поліцейських, хоч представники влади чеченського Президента Рамзана Кадирова стверджують, що їхні втрати склали тільки 10 вбитих і 28 поранених. Деякі російські засоби масової інформації пишуть, що число убитих поліцейських все ще уточнюється. „Витік інформації від кадировців свідчить, що вони зазнали набагато більших втрат, ніж повідомляють про це", – написав у „твіттері" „Рух за визволення Кавказу". *(„Кореспондент")*

В руках політика – український прапор

МЕЛЬБУРН. – 4 грудня австралійський політик українського походження Метью ґай обраний головою Ліберальної партії Австралії, що робить його провідником опозиції країни. „Ми щиро вітаємо парляментарія Метью Ґая з перемогою в якості керівника опозиції. Метью Ґай пишається своїм українським походженням і всіляко підтримує демократизацію і незалежність України, а також українську громадськість Австралії, – йдеться у зверненні Австралійської Федерації українських організацій (АФУО) – В розпал Майдану у Києві він піднімав український прапор у парляменті штату Вікторія, і він заслужив свою нову посаду наполегливою працею, відданістю і стратегічним баченням", – сказано в повідомленні АФУО. *(Українські національні новини)*

Після Сербії – черга Німеччини

БАЗЕЛЬ. – У 2016 році Німеччина головуватиме в Організації з безпеки і співробітництва в Европі. Про це заявив 4 грудня, на підсумковій річній зустрічі ОБСЕ в Базелі Міністер закордонних справ Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр. Він повідомив, що його країна перейме естафету від Сербії, яка очолюватиме ОБСЕ у 2015 році. Глава німецького зовнішньополітичного відомства назвав ОБСЕ „несучою колоною в европейському мирному вреґулюванні". За словами Ф.-В. Штайнмаєра, хоча український конфлікт досі загрожує перерости в міжнародний „воєнний конфлікт" і „розкол Европи", однак, без зусиль ОБСЕ не вдалося б досягти Мінських домовленостей. Німецький політик і дипломат також поставив в заслугу організації встановлення режиму припинення вогню на сході України і відведення озброєнь і живої сили ворогуючих сторін на Донбасі, чого насправді, на жаль, ще не сталося. *(„Німецька хвиля")*

Несподіванка в українському уряді

2 грудня у Верховній Раді VIII скликання відбулося голосування за новий склад Уряду України. Хоч зміни торкнулися не всіх міністерств – наприклад, залишилися на своїх постах Міністер оборони Степан Полторак, Міністер внутрішніх справ Арсен Аваков, Міністер науки і освіти Сергій Квіт, Міністер юстиції Павло Петренко, – все ж є одна підстава вважати цей Кабінет міністрів сутнісно новим і великою мірою несподіваним. Це, може, тому, що ідея залучити до українського уряду фахівців з-за кордону не була завчасно винесена ні на парляментське, ні на загальносуспільне обговорення. Отож не дивно, що думки й оцінки щодо призначень „леґіонерів" розбіглися у протилежні сторони.

„Я категорично проти таких призначень. Це просто гра. Потрібно вирощувати гравців своєї національної збірної", – вважає ексміністер економіки Володимир Лановий.

„Ця ініціятива таїть в собі велику небезпеку, бо коли закордонним спеціялістам, попри їх талант, досвід і чесність, не вдасться змінити нашу наскрізь корумповану систему, тоді влада може нам сказати, що більше нічого не може вдіяти і, отже, нехай все залишається, як було досі", – коментує ситуацію народний депутат Андрій Іллєнко.

Але ось інша думка: „Особисто я не бачу проблеми з призначеннями чужинців. Якщо вони матимуть дієву підтримку з боку нашої влади, то можуть багато корисного зробити для якісних змін в нашій державі", – говорить відомий економічний експерт Олександер Пасхавер.

Конкретно йдеться про трьох чужинців – Міністра фінансів американку Наталію Яресько, Міністра економічного розвитку литовця Айвараса Абромавичуса і Міністра охорони здоров'я грузина Олександра Квіташвілі. Втім, всі троє вже не чужинці: 2 грудня Президент Петро Порошенко спеціяльним указом надав їм громадянство України. Хоч, як на здоровий глузд і як на нинішню українську кризу, головне – не походження, а здатність прислужитися Україні в цей доленосний період її історії.

В кожнім разі, мова тут – про непересічних фахівців. Американка українського походження Н. Яресько, випускниця Гарвардської Школи Кенеді, вже 20 літ живе і працює в Україні. Вона – виконавчий директор інвестиційної компанії „Horizon Capital", яка керує декількома інвестиційними фондами з загальним капіталом 650 млн. дол. У 1992-1995 роках очолювала економічний відділ Посольства США в Україні. Нагороджена орденом Княгині Ольги за внесок в розвиток української економіки.

Не менш успішними були в попередні роки й двоє інших нових міністрів України. А. Абромавичус, вже шість років мешкає в Києві, одружений з українкою. Керував великими інвестиційними активами – до 7 млр. дол. О. Квіташвілі, крім ґрунтовної американської та европейської освіти, має безцінний досвід реформування системи охорони здоров'я Грузії – саме в умовах війни.

Тому відкладімо в сторону сумніви і побажаймо цим трьом міністрам, як і всім іншим, великих досягнень у побудові нової України.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році **Видає Український Народний Союз**

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by
the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $90.00 на рік, $50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $80.00 на рік, $45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – $40.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"	
Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

На шляхах підпільної боротьби

Олег Павлів

Осип Бойдуник

На свій час Осип Бойдуник був вельми винятковою особою і такою залишається й сьогодні як передова персона національно-визвольної боротьби в Україні у першій половині XX ст. Він народився 8 грудня 1895 року в Долині, брав участь у збройних визвольних змаганнях в 1918-1920 років як старшина Української Галицької Армії й армії Української Народної Республіки та, оминувши польські таборів для військовополонених, перейшов 20 листопада 1920 року Збруч і вже 23 листопада був вдома, в Долині. 25 листопада того ж року О. Бойдуника було мобілізовано до Української Військової Організації (УВО) на пост організаційного референта Долинського повіту.

У своїх спогадах О. Бойдуник згадує історію становлення УВО в Долинському повіті: „До однієї з тих клітин, а саме до Повітової колеґії УВО в Долині я належав від самого її існування, тобто від 25 грудня 1920 року. Пам'ятаю цю дату ще й тому, що це було якраз через місяць після мого повернення з армії. Саме було Різдво, коли з Окружної колеґії УВО до Долини приїхав чотар Я. Л., щоб створити в нас Повітову колеґію УВО. Цього ж дня колеґію було створено, і я став її організаційним референтом...

Від 1920 року, під польською займанщиною, О. Бойдуника кілька разів арештовували. Продовжити і закінчити освіту в було неможливо, тому в жовтні 1923 року, він перейшов через Карпати до Праги, де став активним членом Групи української студентської молоді, котра підтримувала постійний зв'язок з українськими землями, зокрема дбала про матеріяльну поміч учасникам визвольної боротьби. 7 квітня 1926 року в Празі організацію очолив О. Бойдуник, який на відміну від своїх попередників належав саме до української студентської міжвоєнної еміґрації. В Празі у листопаді 1924 року він склав реальну матуру і негайно записався до Високої торговельної школи. 27 червня 1929 року він склав дипломний іспит у промисловому відділі тієї школи. За свою працю „Водне господарство України" він отримав відзначення і нагороду та, на пропозицію проф. Йозефа Мацека, став готуватися до докторату з економічних наук.

Того ж таки року О. Бойдуник був учасником установчого конґресу ОУН у Відні. Опісля, в червні 1930 року, в Празі відбулася конференція УВО-ОУН, на якій на місце полковника Романа Сушка Крайовим комендантом УВО-ОУН полковник Євген Коновалець іменував сотника Юліяна Головінського. Було також вирішено, що О. Бойдуник в найкоротшому часі повинен їхати до краю, а через рік повернутися до Праги, щоб зробити докторат з економічних наук і скласти іспит з англійської мови.

У польському консуляті в Празі О. Бойдуник отримав пашпорт і прибув у Долину, де польська поліція відобрала в нього пашпорт. Це означало, що він не міг повернутися до Праги. Тоді О. Бойдуник встановив контакт з Андрієм Мельником і довідався, що на місце Крайового коменданта створено тричленний крайовий сенат УВО-ОУН, до якого увійшов О. Бойдуник як член сенату для справ ОУН.

О. Бойдуник подався до Львова і деякий час працював у „Новому часі" Івана Тиктора, звідки перейшов до „Часу" Микола Голубця, дописував до „Українського голосу" під псевдами О. Михайлович та О. Грузченко.

За участь в Першому конґресі ОУН львівський суд засудив О. Бойдуника на чотири роки тюрми, з якої він вийшов 3 січня 1936 року і поїхав до своєї матері в Долину. Уже по кількох днях він отримав від о. Ярослава Чемеринського листа з проханням негайно приїхати до Львова і приступити до організування націоналістичного видавництва „Українська трибуна" і видання газети-тижневика „Голос нації". Відповідальним редактором став Жигмонт Процишин, а О. Бойдуник – видавцем.

Згодом начальний директор „Промбанку" у Львові Атанас Мілянич запропонував О. Бойдуникові посаду організатора підприємства „Вапно" недалеко Львова. Пропозицію він прийняв і приступив до праці.

Усі його пляни змінила Друга світова війна, яку він зустрів, перебуваючи у Відні, звідки 15 вересня 1939 року виїхав автом до Самбора. А. Мельник у письмовій формі уповноважив О. Бойдуника до наведення суспільно-громадського і внутрішньо-політичного порядку. У половині вересня появилися групи українських націоналістів у німецьких військових уніформах під проводом Р. Сушка, Ярослава Барановського й О. Бойдуника. Завданям цієї групи було організувати українське громадсько-суспільне життя на території, зайнятій німецькою армією, опікуватися українськими утікачами з-за Сяну й Бугу, які залишили край, окупований більшовиками.

У листопаді Р. Сушко, О. Бойдуник та інші співробітники виїхали до Кракова, де щойно утворене Українське Національне Об'єднання передало німецькій владі побажання з восьми пунктів, щоб забезпечити національне існування української меншини в Генеральній губернії. О. Бойдуник взяв на себе функцію організаційного керманича. 5 лютого створили „Українську станицю" в Кракові, себто дали нову вивіску для існу-

(Закінчення на стор. 7)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чехи, будьте пильні!

Чеський президент Мілош Земан 25 листопада заявив: „Україна не повинна вступати в НАТО, має залишитися невтральною і зазнати так званої фінляндизації". Так Президент Чехії побив рекорди московофільства та українофобії. Останнім його одкровенням було побажання Україні фінляндизуватися, замість того, щоб європеїзуватись.

Ми, з свого боку, можемо побажати Президентові Чехії європеїзуватись, а не бути підбрехачем московського націонал-соціялізму. Московська ідеологія „русского міра" – це ніщо інше, як російський націонал-соціялізм, де нема місця для інших національностей, тільки для росіян та зрусифікованих „інородців".

Гляньмо, як виглядає „русскій мір" на території Росії. По-перше, там усе має бути тільки „русскоє": релігія, шкільництво, преса, радіо і телебачення. Нема в Росії жодної української, жодної білоруської бодай недільної школи, хоч живуть там, і то компактними групами і українці, і білоруси. У самопроголошених Донецькій та Луганській республіках, схильних до „русского міра" на землі України закрито всі українські школи. Те саме і в Криму, де утвердився „русскій мір". Татарські школи перебувають під тиском „русского мира", молоде татарське покоління мусить вивчати російську мову, літературу та історію. Предмет „Історія Криму" з програм татарських шкіл вилучено. Татарських інтелектуалів відлучено від татарського загалу.

У Росії зачиняють чеченські, мордовські, татарські, марійські удмуртські, карельські школи.

Нема в Росії й українських церков. У національних республіках Мордовії, Удмуртії, Карелії нема своєї релігії та своїх церков, тільки Русская Православная Церква, яка служить російською мовою.

Письмо на території Росії, тільки слов'янське – кирилиця.

Оце такий „русскій мір" у живому вигляді.

Чеський народ добре ознайомився з „русскім міром" за часів Чехословацької Соціялістичної Республіки і не має жодного бажання познайомитися з ним ще раз. Але чеський президент не поділяє поглядів чеського народу. Він горою стоїть за „русскій мір". Єдине, що можна порадити чехам – це бути пильними і, вибираючи кандидатів, цікавитися в них, чи вони за європейські цінності чи проти?

Підігруючи Володимирові Путинові, президент Чехії топче європейські цінності.

Святослав Караванський,
Дентон, Мериленд

Цінний дар від Романа Колісника

Напередодні нового року на виконання проєкту збереження української друкованої спадщини, започаткованого українцями Флориди, до книжкового фонду Діяспорної бібліотеки ім. Галини Король в дар від головного редактора часопису „Вісті комбатанта" Романа Колісника надійшла з Канади повна версія „Енциклопедії українознавства", яку видали під егідою Наукового товариства ім. Шевченка українські вчені в Сарселі біля Парижу (головний редактор видання Володимир Кубійович).

Власне, це перша фундаментальна наукова праця, яка містить систематизовані знання про Україну і в цьому її цінність. На теренах Полтавщини жодна бібліотека цього цінного видання не мала.

Ми глибоко вдячні відомому українському діячеві, письменникові, просвітянинові і видавцеві Р. Колісникові за значну книжкову посилку до Миргорода, де серед надісланої цінної книжково-журнальної літератури енциклопедія займає особливе місце.

Анатолій Сазанський,
директор бібліотеки,
Миргород, Полтавська область

На шляхах...

(Закінчення зі стор. 6)

ючої централі, і виїхали в терен, щоб полагодити справи у Варшаві, на Холмщині і Підляшші. Пізніше було створено українське видавництво, у надзірній раді якого О. Бойдуник був секретарем.

Метою у тому часі стали дипломатичні взаємини та пошуки мирних переговорів стосовно становлення України, як соборної та самостійної держави. О. Бойдуник брав активну участь в організації суспільно-політичного життя в Україні, зокрема в діяльности Української Національної Ради в Києві в 1941-1942 роках. За свою підпільну діяльність з 1944 року перебував у кількох концентраційних таборах.

На еміграції в Німеччині він увійшов від ОУН до Української Національної Ради і в 1954-1957 роках був її головою. В липні 1965 року був переобраний до проводу Українських націоналістів. У США і Канаді О. Бойдуник виголосив доповідь „Сучасний стан визвольної політики", яка 1956 року була видана брошурою у Франції.

Книги О. Бойдуника „Національний солідаризм" (1946) та „Українська внутрішня політика" (1947) перевидані сучасними видавництвами в Україні.

Вночі з 6 на 7 квітня 1966 року О. Бойдуник помер від удару серця в Мюнхені. Своїми конструктивними концептуальними міркуваннями він довершив бачення своїх попередників щодо самостійної України та багато в чому випередив своїх послідовників, котрі, на жаль, помилялися у своїх висновках щодо Батьківщини.

Олег Павлів – маґістер соціології, керівник товариства „Опір західної України" в Празі (Чеська Республіка), автор книги „Повертаючись на старину", краєзнавець. Прага, Чеська Республіка..

„Вісті комбатанта" будуть в Україні

Братство колишніх вояків 1-ої Української дивізії Української національної армії повідомляє, що часопис „Вісті комбатанта", який виходив від 1961 року і виконував важливу інформативну ролю в усій українській діяспорі й згодом в Україні, друкуючи статті, репортажі, розвідки про діяльність українських ветеранських організацій, на історичні теми, коментарі до сучасних подій, у зв'язку з припиненням діяльности Братства, з 2015 року виходитиме у видавництві „Нова зоря" в Івано-Франківську під новою назвою „Гарт нації", продовжуючи тематику „Вістей комбатанта".

Звертаємося з проханням до української громади, особливо „четвертої хвилі", підтримати журнал передплатою. Журнал можна передплатити на 2015 рік (чотири числа) у діяспорі – за 35 дол. та для родин і знайомих в Україні – за 15 дол. Нова адреса: „Hart nacii", 38 Doddington Drive, Toronto, ON M8Y 1S4 Canada.

За Головну управу:

Мирон Головатий, голова
Михайло Ромах, секретар
Торонто

Навіщо у пашпорті російська сторінка?

Львів'янин Святослав Літинський, 33-річний викладач Львівського університету ім. Івана Франка 24 листопада домігся в окружному адміністративному суді, щоб йому видали пашпорт без сторінки російською мовою. Чиновники заявили, що таких пашпортів не існує, тому вони мають намір оскаржити це рішення, оскільки необхідно виготовляти нові бланки пашпортів без сторінки російською мовою.

Це вже не перша перемога С. Літинського у захисті державної мови. Він змусив „Приватбанк" надавати своїм клієнтам виписки українською мовою. два роки тому через суд домігся, щоб пральні машини компанії „Samsung", які завозяться до України, мали українське позначення. Покищо компанія пішла назустріч україномовним покупцям тільки стосовно прасок.

С. Літинський володіє англійською, голяндською, німецькою, білоруською, польською, російською мовами, але рідною є українська.

С. Літинський та його адвокат Андрій Яцишин припускають, що, попри рішення суду, українізований пашпорт вони отримають ще не скоро. Утім, здавалися не збирається. Дружню підтримку вони отримали від тернопільців, які під час опитування заявили, що згідні самі оплатити друкування пашпортів без російської мови.

С. Літинський допомагає купувати й передавати спорядження українським воякам. Йому вдалось зібрати гроші на шість чеських панцерожилетів і чотири тепловізори для української армії.

Сергій Горицвіт,
Одеса

Оголошено конкурс для дітей та юнацтва

ЛЬВІВ. – Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діяспорою (МІОК) Національного університету „Львівська Політехніка" за сприяння Міністерства освіти і науки України, спільно з норвезько-українською громадською організацією „Maidan Norway" оголосили конкурс для дітей та юнацтва в Україні та поза її межами під назвою „Життя – тобі".

Мета конкурсу – виявити та проаналізувати думки дітей щодо подій 2013-2014 років в Україні, допомогти педагогам та родинам скерувати переживання дітей у конструктивне русло та утвердити в молоді відчуття гордости за приналежність до своєї великої Батьківщини.

Журі буде оцінювати роботи у трьох вікових групах: 7-10 років, 11-14 років та 15-17 років. На конкурс подаються авторські роботи українською мовою або іншими мовами за попереднім погодженням з адміністрацією конкурсу, з метою подальшого фахового опрацювання цих творів, а саме розповіді, спогади, нариси, казки, оповідання, поезії, поеми, малюнки.

До паперових варіянтів творів та реєстраційних карток слід надсилати також і їх електронні версії. Кінцевий термін подачі робіт – 25 лютого 2015 року.

Усі учасники конкурсу отримають книги з опублікованими творами, автори 20 найкращих робіт будуть нагороджені цінними подарунками. Твори будуть видані окремим збірником та широко розповсюджені.

До журі запрошені поет Ігор Калинець, Олександер Тимчук (університет в Осло), Анатолій Кирилюк (Університетський коледж Бускерюд та Вестфолд у Норвеґії), Лариса Івшина – головний редактор газети „День", публіцисти, видавці, письменники та громадські діячі.

Твори слід надсилати на адресу: Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діяспорою, вул. Степана Бандери 32д, Львів, 79013 Ukraine.

Тел.: (380-32) 258-0151, електронна пошта: iiec@miok.lviv.ua.

МІОК

Відбулися загальні збори і конференція ЦУКА

Орися Бурдяк

ЙОНКЕРС, Ню-Йорк. – 26-27 вересня відбулися 33-ті річні звітно-виборчі збори та осіння конференція Централі українських кооператив Америки (ЦУКА). Господарем була Федеральна кредитова кооператива СУМА-Йонкерс, заснована 1964 року. Учасники конференції були присутні на ювілейному бенкеті-відзначенні 50-ліття праці цієї кредитівки.

На конференції були присутні 45 представників з 13 українських американських кредитівок США. Конференцію відкрили привітальним словом голова правління ЦУКА Богдан Курчак, президент кредитівки СУМА-Йонкерс Володимир Козіцький, президент Української світової кооперативної ради Ольга Шевель.

Адвокат Мичел Полак, засновник і керуючий партнер фірми „Mitchell Pollack & Associates" говорив на тему законодавства стосовно персоналу. Йосиф Конканон, президент фірми „Integris Security LLC" висвітлив тему захисту приміщень і бази даних. О. Шевель розповіла про стан кредитних спілок в Україні.

Учасники загальних зборів Централі українських кооператив Америки. (Фото: Стефан Качурак).

Програма була продовжена „круглим столом" на тему сучасних проблем, що стоять перед кредитівками: зростання членства, плянування майбутнього проводу кредитівки, технологічні зміни і соціальні медія. Модератором круглого столу була Тамара Денисенко, член ради директорів і колишній виконавчий директор Української федеральної кредитової спілки у Рочестері, Ню-Йорк.

Наприкінці дня праці кооператори співом „Многая літа" привітали президента кредитівки СУМА-Йонкерс В. Козіцького з його 90-літтям.

27 вересня відбулися звітно-виборні збори ЦУКА. Голова правління Б. Курчак звітував про минулорічну діяльність ЦУКА і сучасний стан українських кредитівок у США. На 30 червня цього року активи 14 кредитівок-членів ЦУКА становили 2.8 млрд. дол., на 45 млн. дол. більше, ніж в кінці 2013 року. Внески членів становили 2.3 млрд. дол., на 32 млн. дол. більше, ніж 31 грудня 2013 року.

За словами Орисі Бурдяк, президента ЦУКА, кооперативний календар на 2013 рік був присвячений 200-літтю з дня народження Тараса Шевченка. Видано 29 тис. календарів членам кредитівок.

Того ж вечора відбувся ювілейний бенкет з нагоди 50-ліття кредитівки СУМА-Йонкерс. Новообраний голова правління ЦУКА Василь Корнило і президент О. Бурдяк з цієї нагоди вручили голові дирекції кредитівки Андрієві Горбачевському особливе признання від ЦУКА за 50-років служіння українській громаді кредитівки СУМА-Йонкерс. Членство кредитівки на початках було обмежене до околиці Йонкерсу, а сьогодні кредитівка також працює у місцевостях Спрінґ-Велі, Ню-Йорк, Стемфорд і Ню-Гейвен, Конектикат.

Провідники ЦУКА також вручили признання президентові кредитівки СУМА-Йонкерс В. Козіцькому за його 50-літню працю на кооперативній і громадській ниві. Вечір завершено виступом українського артиста Тараса Чубая.

Дирекцію і комітети ЦУКА на 2014-2015 роки обрано в такому складі:

Екзекутивний комітет: В. Корнило – голова, Степан Керда – заступник, Юрій Стахів – секретар. Члени – Маруся Колодій, В. Козіцький, Б. Курчак і Богдан Ватраль. Члени Ради директорів: Богдан Чепак, Роман Якубович, Андрій Якимович, Стефан Качурак, Михайло Левко, Наталія Марущак і Євген Шестак. Ревізійна комісія: А. Якимович, Богдан Лісовський і Богдан Вруський. Виборча комісія: Ярослав Федун, Орест Ліщинецький і Ю. Стахів. Статутова комісія: М. Колодій, О. Ліщинецький і Любомир Липецький. Комітет страхового трасту: О. Бурдяк, С. Качурак, С. Керда, М. Колодій, Б. Курчак, Ігор Ляшок та Іван Оліярчик. О. Бурдяк обрано президентом ЦУКА і Української коопертивної аґенції в Чикаґо. Працівники ЦУКА – Христина Пилипович і Ніна Бебко.

С. Керда запросив присутніх на весняну конференцію ЦУКА і загальні збори у 2015 році в Балтиморі, Мериленд, щоб разом відзначити 60-ліття місцевої кредитівки.

Заступниця Державного...

(Закінчення зі стор. 1)

грам непоширення атомної зброї Дейвидом Гуйзенґою зустрілася з начальником Східнього реґіонального управління Державної прикордонної служби України Олександром Біньковським.

Р. Ґотмюлер також оглянула систему радіяційної контролі, яку США надали українським прикордонникам за програмою „Друга лінія оборони".

Уряд США виділив понад 118 млн. дол. на придбання обладнання та підготування силових служб України, аби допомогти Україні краще забезпечити контролю і охорону свого кордону, діяти ефективніше і безпечніше, зберегти та забезпечити свою територіяльну цілісність. Серед устаткування, що надали, були бронежилети, транспортні засоби, прилади нічного бачення, тепловізори, рації і аптечки першої медичної допомоги.

Після прикордонного пункту Р. Ґотмюлер відвідала Харківський меморіял жертвам тоталітаризму, який вразив та зворушив її. Потім вона оглянула вже побудовану установку „Джерело нейтронів" у Харківському фізико-технічному інституті. Побудована за фінансової підтримки США у розмірі 70 млн. дол., і за спільного американсько-українського технічного співробітництва упродовж п'яти років, ця установка є втіленням тривалого успішного співробітництва між двома країнами в галузі непоширення ядерної зброї. Лябораторії інституту можуть виробляти понад 50 різних медичних ізотопів для лікування раку та діягностики розладів серця, артриту й інших захворювань. Установка також буде у нагоді для атомної енерґетики України.

Р. Ґотмюлер, С. Кислиця і Д. Гуйзенґа виступили з вітальним промовами на церемонії відкриття „Джерела нейтронів". Д. Гуйзенґа оголосив, що США нададуть 6 млн. дол. на фінансування роботи „Джерела нейтронів" протягом наступних двох років.

Уряд США виділив понад 320 млн. дол. допомоги Україні в цьому році – на додаток до кредитних ґарантій на 1 млрд. дол., наданих у травні цього року. США готові продовжувати співпрацю з своїми партнерами, аби забезпечити Україну достатнім фінансуванням у той час, як Україна працює над стабілізацією своєї економіки і здійснює вкрай необхідні реформи.

Посольство США в Україні

В УВУ представили альбом про Пінзеля

МЮНХЕН. – 21 жовтня в Українському Вільному Університеті (УВУ) відбулася презентація альбому та фільму „Таїна Пінзеля. Від Бучача до Лувру“ за участи Тараса Демкури – мецената проєкту відновлення та популяризації творів Івана-Георгія Пінзеля.

З вступним словом виступила ректор УВУ д-р Ярослава Мельник, яка привітала гостей вечора, професорів і студентів УВУ, представників Генерального консульства України в Мюнхені, Союзу українських студентів у Німеччині, українську громаду Мюнхена.

Мистецький вечір вітальним словом продовжив Т. Демкура. Презентуючи альбом про життєвий та творчий шлях І.-Г. Пінзеля, він наголосив на тому, що життя скульптора сповнене таємниць, а спроби розкрити їх народжують безліч гіпотез. Крізь століття до нас дійшла лише частина його мистецького скарбу, в якому ми чітко бачимо сяйво великого генія. Твори І.-Г. Пінзеля виставляли в Луврі, де викликали велике захоплення.

Секретаріят УВУ

Учасники презентації альбому та фільму про Івана-Георгія Пінзеля в Українському Вільному Університеті. (Фото: Андрій Довганюк)

Реколекції українських священиків

о. Євген Небесняк

ГЕРЕФОРД, Великобританія. – 27-31 жовтня парохи Української Греко-Католицької Церкви Великобританії провели свої річні реколекції, щоб відновитися духовно повчаннями реколектанта о. Тараса Барщевського, знавця біблїістики й викладача в Українському Католицькому Університеті у Львові, та духовними бесідами.

Учасниками реколекцій були Єпарх Гліб Лончина, оо. Євген Небесняк, Йосафат Лещишин, Микола Матвіївський, Володимир Сампара, Микола Лісовський, Іриней Крайчик, Ігор Панчук, Іван Білик, Ярослав Рій та Джеймс Сіменз, диякони Іван Патерсон та Тим Медовс.

У славнозвісному монастирі отців-бенедектинців „Belmont Abbey“ усі відвідали кладовище, щоб помолитись над гробом о. Доврика, бенедектинця, який прийняв наш обряд і довший час допомагав парохові Глостера о. М. Матвіївському обслуговувати вірян. Після вечері о. Є. Небесняк представив особу Степана Чміля, першого салезіянина УГКЦ, якого Папа Франциск назвав „Слугою Божим та Єпископом“ у своєму листі до Владики Ярослава Приріза, Єпископа Дрогобичо-Самбірського, з нагоди святкувань в Судовій Вишні 100-річчя від дня народження С. Чміля. Папа Франціск був вихованцем о. С. Чміля в Буенос-Айресі. Учасники зустрічі мали можливість придбати біографію Владики „Світло святости – отець Степан Чміль“ (автор Андрій Сапеляк).

31жовтня відбувся соборчик, на якому були обговорені питання термінів проведення єпархіяльного собору, його учасників та концепція приготувань.

Після днів духовної обнови отці розсталися, щоб і надалі бути істинними благовістителями у своїх парафіях.

Жінки несуть тягар війни

Нижче вміщено звернення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) до 59-ої сесії Комісії зі становища жінок, яке надійшло до „Свободи“ 20 листопада.

На цьому історичному етапі, коли світова спільнота відзначає 20-ту річницю 4-ої Всесвітньої конференції зі становища жінок, що відбулася в Пекіні, і знаходиться за крок до підведення підсумків Цілей розвитку тисячоліття, на зміну яким будуть затверджені Цілі сталого розвитку на період після 2015 року, ми підтримуємо Економічну і соціяльну раду ООН у її намаганні оцінити здійснення обіцянок Пекінської конференції. Ми також сподіваємося, що 59-та сесія Комісії ООН з становища жінок сприятиме тому, що питання ґендерної рівности і прав жінок займуть ключове місце в самому серці усіх дискусій, стратегій і переговорів.

Ми поділяємо загальне занепокоєння проблемою подолання бідности у ґльобальних маштабах, оскільки бідність впливає на життя жінок особливо виразно, неґативно позначається на їхніх правах і можливостях і підсилює прояви усіх форм насильства щодо них. Незважаючи на те, що у питанні статусу жінок було досягнуто помітного поступу, проблема участи у прийнятті рішень і доступу до влади продовжує вимагати суттєвої уваги. Разом з тим, жодна з існуючих проблем не є більш актуальною, ніж насилля, якого зазнають жінки і дівчатка різного віку в усіх країнах світу. Порушення прав людини щодо жінок як і раніше проходять безкарно і непомітно, оскільки у більшости країн світу потерпілі часто не звертаються за захистом.

Як всесвітня федерація жіночих організацій, об'єднаних навколо ідентифікації з нашою спільною українською спадщиною та активних у країнах реґіону, за який відповідає Економічна комісія Европи, ми вітаємо процес реґіонального огляду виконання стратегії в цих країнах, що розпочався в Женеві у листопаді 2014 року. Ми закликаємо жінок-представниць країн реґіону, який включає в себе Східну Европу і колишні радянські республіки, проаналізувати і винести на огляд громадськости інформацію про наслідки останніх подій в Україні для жінок, включно з питаннями внутрішніх переселенців, втрати робочого місця та доступу до освіти, зубожіння та медичних і соціяльних проблем.

Конфлікт, який ми віднедавна спостерігаємо в Україні, був спровокований незаконною анексією частини території України – Кримського півострова – Російською Федерацією у березні 2014 року, з наступним військовим вторгненням Росії в області східної України з наміром зміцнення сил сепаратистів, яких підтримує Росія. Ці дії були спрямовані на розпалювання конфлікту, рівень напруги якого не спадає.

Військовій аґресії проти України передував період соціяльної і культурної війни проти неї, інструментом якої стали підконтрольні Москві російські засоби масової інформації, доступні в багатьох реґіонах України. Останні два роки Росія вела інформаційну війну, щоб перешкодити намірам інтеґрації України у Західні структури та інститути. У цій інформаційній кампанії Росія позиціонує себе як бастіон моралі, протиставляючись „занепадаючому Заходу“, і прагне нав'язати свій економічний, політичний і соціяльний дискурс, який відображає ґендерну політику російської влади. Зокрема ми можемо відзначити маштабну дезінформаційну медія-кампанію проти „ґендеру“, яка насправді спрямована проти громадянського суспільства в Україні, а особливо проти тих голосів, які подають найбільшу надію, – організованого жіноцтва.

Жінки були рівноправними партнерами з чоловіками під час акцій протесту на Майдані взимку 2013-2014 років, як і під час подальших подій Революції гідности проти корупції в Україні. З початком неоголошеної війни жінки стали меншістю у військових формуваннях, що беруть активну участь у збройному протистоянні. Однак, частка жінок серед внутрішніх переселенців, вимушених покинути свої домівки в результаті конфлікту, є непропорційно великою. Жінки переважають серед осіб, переміщених з зони бойових дій на сході України. Вони також становлять більшість серед переміщених осіб з Криму.

Одним з найтрагічніших аспектів сьогоднішньої кризи є внутрішнє переміщення корінного народу України – кримських татар, які виступили проти захоплення Росією Кримського півострова і проведення псевдореферендуму. Чимало з них були змушені втікати від переслідувань з боку російської влади на материкову Україну. Потрібно офіційно визнати їхній статус вимушених переселенців, членів насильно переміщеної громади, і розглянути наслідки цього насильства для їхнього становища.

По всій Україні саме жінки, матері та дружини, а також діти військовослужбовців – несуть на собі основний тягар наслідків цього конфлікту, доглядаючи за пораненими. Окрім цього, жінки в українській діяспорі з усіх куточків світу активно підтримують гуманітарні проєкти, щоб надати допомогу постраждалим сім'ям та медичним установам в Україні, які працюють понад свої можливості.

Ми закликаємо включити Україну в усі програми, які розглядають питання світової боротьби жінок за рівні права. Окрім підтримки залучення жінок до прийняття рішень і політичних переговорів, ми виступаємо за зміцнення громадянського суспільства в цілому, шляхом сприяння його співпраці з політичним керівництвом. Саме так можна забезпечити прозорість і підзвітність не тільки у роботі Ради безпеки ООН, але й у всіх національних урядах держав-членів ООН.

Д-р Марта Кічоровська-Кебало,
головна представниця
СФУЖО до ООН,
Ню-Йорк

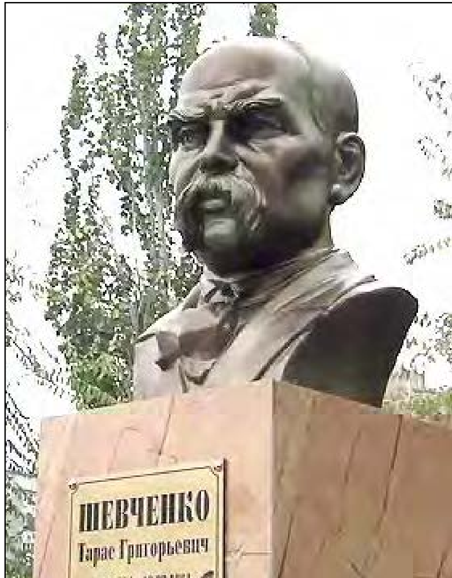
Завершується „Рік Тараса Шевченка в Україні"

11 квітня 2012 уряд України оголосив 2014 рік „Роком Тараса Шевченка" з нагоди 200-річчя від дня народження поета. Впродовж нинішнього року „Свобода" подала багато вісток про відзначення цієї дати в Україні і за її межами. Нижче вміщено ще кілька таких повідомлень. Ювілейний рік закінчується, але пам'ять про великого сина українського народу не згасає.

В Астрахані не забули Шевченка

Сергій Горицвіт

АСТРАХАНЬ, Росія. – 24 жовтня в місті, де Тарас Шевченко побував у серпні 1857 року, повертаючись з заслання, було встановлено погруддя поета. Встановлення пам'ятника з нагоди 200-річчя від дня народження поета ініціював колектив школи ім. Т. Шевченка. Погруддя відлите в Челябінській области за традиціями каслінського лиття з чавуну. Пам'ятник зробили за рахунок спонзорів, у тому числі вчителів школи.

Пам'ятник Кобзареві в Астрахані.

„Тарас Шевченко дорогий для нас не тільки як клясик літератури, але й як людина, що залишила свій слід у розвитку нашого міста", – сказав на відкритті погруддя губернатор Астраханської области Олександер Жилкін. Він зазначив, що українська діяспора – четверта за чисельністю в області. Перші вихідці з України прибули на астраханську землю наприкінці XVI ст. „І сьогодні, відкриваючи пам'ятник цій чудовій людині, ми тим самим висловлюємо повагу не тільки до нього, а й до всієї великої української культури", – пояснив О. Жилкін.

Меморіяльна дошка в Астрахані.

„Ми довго чекали цієї події, – зазначила у своєму виступі директор школи Ольга Негрова. – Культура не знає кордонів. І ми будемо продовжувати ділитися творчістю Тараса Шевченка".

Офіційну церемонію доповнив святковий концерт, на якому пролунали українські пісні та вірші Т. Шевченка. Також у плянах школи – відкриття музею ім. Т. Шевченка та організація курсів з вивчення української мови й української культури. Викладача, який володіє українською мовою, вже знайдено. Будинок, де квартирував Т. Шевченко, зберігся до наших днів. На ньому встановлено меморіяльну дошку.

Майстриня вишила 40 творів Шевченка

Олександер Костирко

ЧЕРКАСИ. – В музеї „Кобзаря" 15 листопада відкрилась виставка 40 вишитих робіт вчительки Смілянської школі ч. 3 Тамари Зеленецької, на яких відтворено малюнки Тараса Шевченка.

Тамара Зеленецька з вишитим малюнком Тараса Шевченка. (Фото: Олександер Костирко)

Майстриня закінчила педагогічний університет. Якось побачила книгу з малюнками Т. Шевчнка і вирішила перенести їх на тканину, вишити. Спершу вишила автопортрети поета, а потім – його малюнки з тих місць, де він бував.

Вишивки Т. Зеленецької побували на різних виставках, присвячених 200-річчю від дня народження Т. Шевченка в різних країнах світу. У 2012 році вишивальниці було присвоєно звання „Майстер народної творчости".

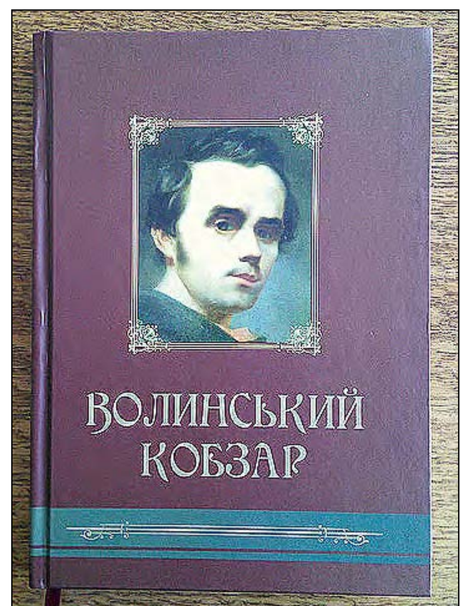
Видано „Волинський Кобзар"

Євген Цимбалюк

РІВНЕ. – 11 листопада відбулася презентація „Волинського Кобзаря", який вийшов накладом 500 примірників. До книги увійшли твори Тараса Шевченка, в яких згадується життя Волині XIX ст., а також авторське дослідження письменника та укладача „Волинського Кобзаря" Петра Кралюка про причетність Т. Шевченка до волинських теренів.

Як відомо, у 1846 році поет перебував на території Волинської губернії у складі Київської археографічної комісії, і цей факт став головною спонукою для волинської сторінки у життєписі генія українського народу.

Презентоване видання має подарунковий формат. У продаж воно не потрапить, а головним чином стане надбанням бібліотечних закладів области.

Нове видання – „Волинський Кобзар". (Фото: Євген Цимбалюк)

Виставили подаровані „Кобзарі"

Олександер Костирко

ЧЕРКАСИ. – У серпні цього року з ініціятиви редакції тижневика „Свобода" працівники бібліотеки Православної семінарії св. Софії (завідувач книгозбірні Лариса Булига) Української Православної Церкви США відібрали з книжкового фонду закордонні видання „Кобзаря" Тараса Шевченка, книги з Шевченкознавства, щоб подарувати їх єдиному у світі музеєві „Кобзаря" у Черкасах з нагоди 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Частину книг вислано також до Наукового центру шевченкознавчих досліджень, який діє з вересня 1999 року під егідою Інституту літератури ім. Т. Шевченка Національної Академії Наук при Черкаському державному університеті ім. Богдана Хмельницького.

Пересилання книг спонзорувала Українська Народна Фундація при Українському Народному Союзові. Книжки перевезла посилкова компанія „Роксолана", і на початку вересня їх отримали адресати. Про це „Свобода" повідомила 26 вересня. А від 6 листопада до 1 грудня в музеї було представлено подаровані книжки для загального огляду.

Черкаський історик Борис Юхно розповів у статті „Кобзарі" з-за океану" в місцевій газеті „Акцент": „Чим же збагатіла черкаська скарбниця шевченкового слова? Директор Музею „Кобзаря" Ольга Шарапа дістає книгу за книгою – „Кобзарі", наукові праці, самодруки, товсті й тоненькі, друковані латиною й нашими літерами, хоча й складеними у незвичні слова. „Шевченкіяна" – від „Канадійського фармера", „Кобзарь: Твори Тараса Шевченка з образками" 1917 року, видрукуваний „Руською книгарнею" у Вініпезі, передмову до якого написав наш земляк Василь Доманицький. Іншим унікальним виданням є „Повісті Тараса Шевченка" під редакцією Богдана Лепкого, опубліковані у Берліні 1922 року. Цікавою видається й невеличка машинописна книжка „Т. Шевченко. Було колись. Вибір із творів" із серії „Слова на дорогу", що виходила коштом Миколи Шлемкевича в Мюнхені, 1945 року, тиражем у кількасот примірників. Американська шевченкіяна представлена книгою Луки Мишуги „Shevchenko and Women" 1940 року про жінок, які залишили слід в житті і творах поета.

Ольга Михайлівна журиться, що нема зараз можливости експонувати весь подвижницький дарунок: деякі книги потребують реставрації, а в наших реаліях це теж чималий клопіт. Та й презентувати їх треба гідно, а не просто поодиноко розставити на вільні місця. „Але це вже приємні турботи. Чи треба говорити про емоції, відчуття, що припливли океаном разом із книгами? Ми щасливі і безмежно вдячні", – каже О. Шарапа.

Директор музею, праправнучка Тараса Шевченка по братові Микиті, Ольга Шарапа з відвідувачами виставки подарованої Шевченкіяни. (Фото: Олександер Костирко).

Конкурс дитячих різдвяних карток УНС

12 вибраних різдвяних карток

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ є забезпеченева братська установа, яка служить усій громаді від 1894 року. УНС протягом своєї довголітньої історії завжди сприяв розвиткові українського мистецтва різних жанрів, підтримуючи українських мистців. Згідно з довголітньою традицією, УНСоюз видає серію Різдвяних карток. Цього року, як і минулого, УНС дав можливість дітям взяти участь у проєкті, де діти від 6 до 18 років висилали для репродукції свої твори та малюнки на тему „Українське Різдво". Було дуже важко вибрати 12 творів з усіх поданих праць. Ми щиро дякуємо учасникам і ґратулюємо всім за участь і за чудові твори. Цього року вибрано 12 проєктів для репродукції.

Весь дохід з продажу карток призначений на підтримку освітніх, культурних та молодіжних програм на Союзівці. Просимо підтримати цей проєкт та дальше заохочувати наших наймолодших мистців плекати українські традиції і поширювати радісний настрій Різдва Христового.

Просимо надсилати Ваші датки на Українську Народну Фундацію (UNF), яка має статус 501(c)(3). Пожертви можна відтягати від податку згідно з законом.

Оксана Тритяк
Координатор проєктів УНСоюзу

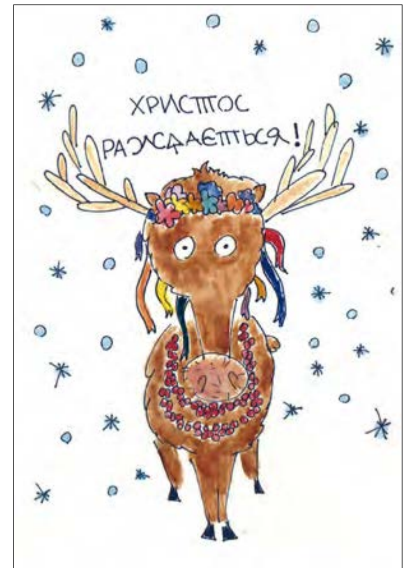

Христина Алискевич, 11 років, Cold Spring Harbor, NY

Божена Кульчицька, 14 років, Arnold, MD

Софія Ярош, 10 років, Parma, OH

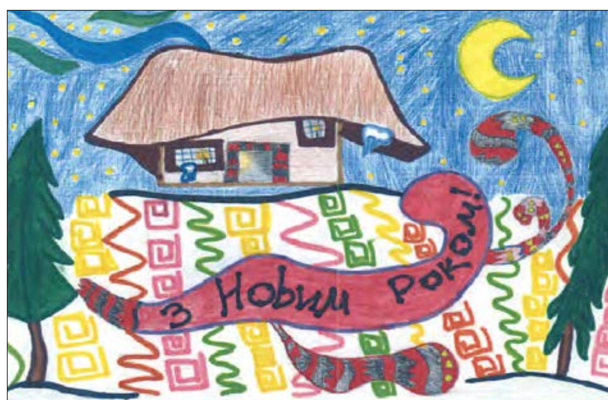

Максим Куропась, 10 років, Waxhaw, NC

Ксеня Кузьо, 9 років, Roseville, CA

Ганя Базилевська, 11 років, Warwick, NY

Софія Лещишин, 11 років, Columbia, MD

Сузанна Попик, 13 років, Newburgh Heights, OH

Ніна Раковська, 10 років, Bloomfield, NJ

Назар Ярош, 7 років, Parma, OH

Юліяна Ликтей, 16 років, Cary, NC

Володимир Садовий, 14 років, Brooklyn, NY

Павло Салві, 11 років, Washington, DC

Тара Манастерська, 9 років, Moon Township, PA

Ізабела Алискевич, 13 років, Cold Spring Harbor, NY

Вікторія Швець, 6 років, Newport Coast, CA

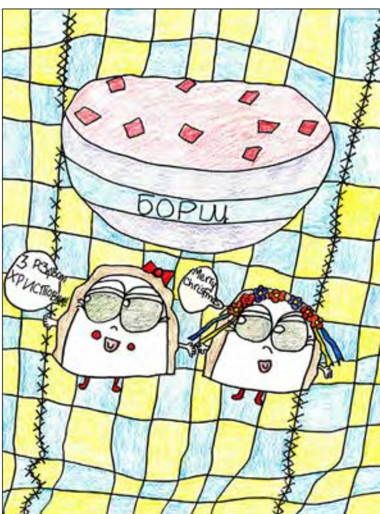
Віка Лапка, 10 років, Parma, OH

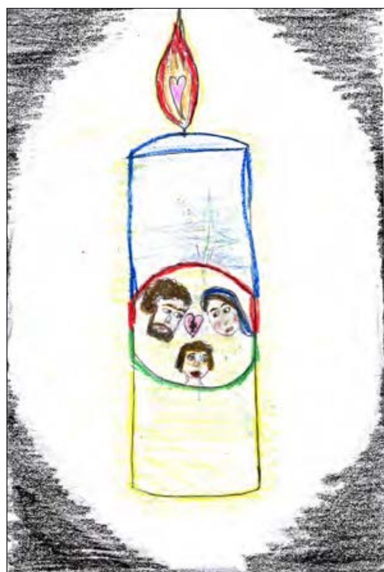
Ольга Доброцька, 9 років, Amston, CT

Валя Бреславець, 11 років, Potomac, MD

Алекса Базилевська, 9 років, Warwick, NY

Ніна Небеш, 12 років, Columbia, MD

Марко Паксі, 7 років, Broad Brook, CT

Юрій Білоус, 12 років, New Britain, CT

Кароліна Петрик, 9 років, Parma, OH

Софія Кіпран, 6 років, Cleveland, OH

Наталя Зборовська, 7 років, Southington, CT

Юлія Рокицька, 7 років, Wethersfield, CT

Аксель Колцьо, 6 років, Higganum, CT

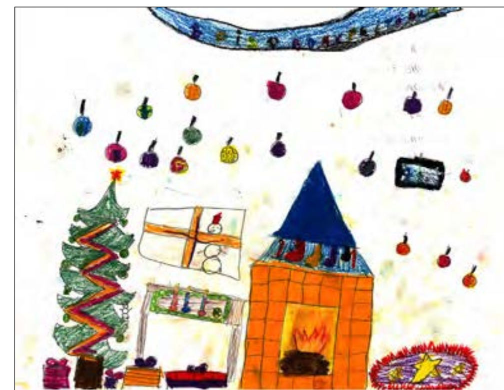
Марко Паксі, 7 років, Broad Brook, CT

Марко Рокицький, 10 років, Wethersfield, CT

Анастасія Андріяшко, 10 років, Wethersfield, CT

Марія Торончук, 11 років, Andover, CT

Мар'яна Торончук, 10 років, Andover, CT

Анна Дробоцька, 11 років, Amston, CT

Софійка Паксі, 4 роки, Broad Brook, CT

Тарас Паньчишин, 13 років, Southington, CT

Софія Мартинюк, 14 років, Hartford, CT

Таня Мессенджер, 15 років, Wethersfield, CT

Максим Марків, 7 років, Bloomfield, CT

Анастасія Предій, 6 років, Strongsville, OH

Аріанна Рудько, 10 років, Colchester, CT

Максим Цеплий, 9 років, Chicago, IL

Андрій Гриник, 12 років, Newington, CT

Надія Котик, 10 років, Baltimore, MD

Максим Куропась, 10 років, Waxhaw, NC

Юрій Мішталь, 13 років, Suffield, CT

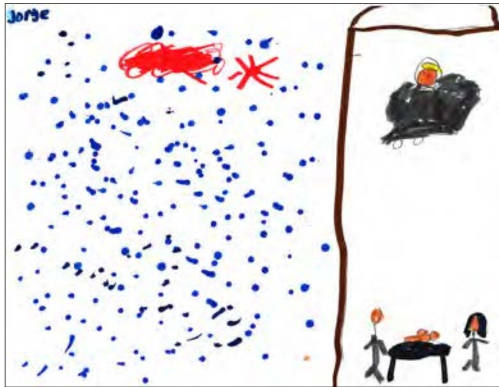
Оля Саламаха, 9 років, Chicago, IL

Аріяна Морено, 10 років, Chicago, IL

Анна Чабан, 11 років, Chicago, IL

Катруся Олійник, 10 років, Chicago, IL

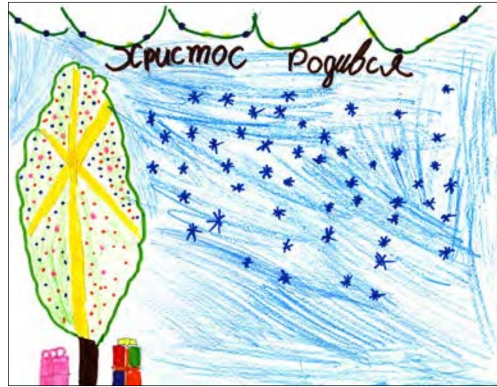
Горгей Лопез, 9 років, Chicago, IL

Кейла Меркадо, 10 років, Chicago, IL

Олександр Іванишин-Угрин, 10 років, Chicago, IL

Адріана Грицишин, 10 років, Chicago, IL

Юля Хлистун, 10 років, Chicago, IL

Вікторія Пилявська, 11 років, Chicago, IL

Саша Мусякевич, 9 років, Chicago, IL

Юлія Луцик, 10 років, Chicago, IL

Лариса Бутенко, 7 років, Chicago, IL

Софія Котик , 9 років, Baltimore, MD

Матвій Миктей, 9 років, Cary, NC

Діана Свиденюк, 15 років, Strongsville, OH

Тарас Середюк, 8 років, Brooklyn, NY

Аня Мельник, 12 років, Avon, CT

Сніжана Свиденюк, 12 років, Strongsville, OH

Українському кіноклюбові Колюмбійського університету – 10 років

Степан Когут

НЮ-ЙОРК. – Український кіноклюб Колюмбійського університету (УККУ) заснований в жовтні 2004 року в рамках Програми українських досліджень при Колюмбійському університеті в Ню-Йорку. Засновник і незмінний директор УККУ – д-р Юрій Шевчук, лектор української мови в Департаменті слов'янських мов Колюмбійського університету.

УККУ заснований з метою популяризувати український кінематограф, як сучасний, так і клясичний, серед американської і світової громад, а через кінематографію і всю українську культуру служити плятформою, що представляла б українських фільмарів у США, розбудовувати колекцію українського кіна, а також допомагати у його розповсюдженні серед університетської і загальної публіки Північної Америки, підносити зацікавленість до України з боку американських кінематографістів і загальної публіки.

З жовтня 2004 УККУ організував понад 80 показів фільмів в самому Колюмбійському університеті. Він постійно показує фільми зі своєї колекції в Українському музеї та Українському інституті Америки, в Ню-Йорку, в Гарвардському університеті (понад 25 показів), Стенфордському університеті, Пало Альто, Каліфорнія (шість показів), Торонтському університеті, Онтаріо (24 покази), МакҐільському університеті, Монреаль (два покази), Кембриджському університеті, Велика Британія (два кінофестивалі), Міланському університеті в Римі, Італія, Ґранадському університеті (три покази), Ґрайсвальдському університеті, Німеччина (два покази), Американському університеті, Ґранадському університеті. Відбулися покази українських фільмів в Посольстві України у Вашінґтоні, Бібліотеці Конґресу США, неодноразові українські міні-кінофестивалі в таких містах, як Чикаго, Філядельфія, Дітройт, Рочестер.

Серед особливо масових заходів УККУ – американська прем'єра документального фільму Сергія Буковського „Живі" ((2008), показ польського документального фільму Малґожати Потоцької „Охоронець минувшини" про українського мистецтвознавця Бориса Возницького (2012), показ української короткометражної програми і дискусія „Кіно й національна ідентичність українців та порториканців" на фестивалі „Зроблено в Европі", Сан-Хуан, Порто-Ріко (2011), показ фільму Ахтема Сейтаблаєва „Хайтарма" на міжнародному інтернет-кінофестивалі „Мости Світу", США (2013).

За 10 років своєї діяльности УККУ створив чи не найбільшу колекцію українських фільмів з англійськими субтитрами від повнометражних художніх та документальних, до анімаційних, корткометражних, від забутої клясики німого кіна, до української совєтської клясики та постсовєтського кіна, від визнаних метрів екрану, як Олександер Довженко, Сергій Параджанов, Юрій Іллєнко чи Іван Миколайчук, до мало кому відомих поза Україною і талановитих Тарас Ткаченка, Руслана Батицького чи Лізи Клюзко.

На сьогодні колекція УККУ нараховує понад 300 українських фільмів та чужоземних фільмів на українську тематику.

Український кіноклюб 10 років веде свій вебсайт, єдиний до сих пір англомовний інтернет-ресурс, цілком присвячений українській національній кінематографії: http://www.columbia.edu/cu/ufc/

УККУ багато років плідно співпрацює з Національним кіноцентром імені О. Довженка, Державним аґентством у справах кінематографії та Національною спілкою кінематографістів України. Ця співпраця включає створення англомовних субтитрів до реставрованих кінокартин української клясики, включно з німими фільмами; покази українських фільмів у Північній Америці; допомогу американським навчальним, науковим та культурним установам у розбудові збірок української кінематографії; допомогу кіноентузіястам, що організовують свої фестивалі української кінематографії у Філядельфії, Торонто, Ню-Йорку, Едмонтоні.

Завдяки діяльності УККУ американський та канадський глядач зміг познайомитися з творчістю молодого і середнього покоління українських фільмарів, фільми яких побачити поза Україною майже неможливо. Це зокрема Марина Врода, Ганна Яровенко, Валентин Васянович, Тарас Ткаченко, Єлизавета Клюзко, Надія Кошман, Олена Фетисова, Ігор Стрембицький, Степан Коваль, Олександер Шмигун, Анатолій Лавренишин, Леся Калинська, Тарас Томенко, Олесь Санін, Віра Яковенко, Максим Ксьонда, Мирослав Слабошпицький, Володимир Тихий, Дмитро Мойсеєв, Анастасія Харченко, Ігор Подольчак, Єва Нейман, Роман Бондарчук, Дмитро Тяжлов, Лариса Артюгіна, Дмитро Сухолиткий-Собчук та багато инших.

Намагаючись ґенерувати модер-

(Закінчення на стор. 22)

Колядники приїхали з Карпат

У грудні цього року „Мистецька група „Яра" представить серію концертів „Коляда та музика з Карпат" – програму традиційних зимових коляд у виконанні колядників з села Криворівні у Карпатах. Також вони зіграють блискучі мелодії інстументальної „троїстої" музики. Колядники будуть в Америці з 6 по 28 грудня. Проєктом керує Вірляна Ткач, художній керівник. Оформлення концертів створив київський мистець Володимир Клюзко.

Концертна серія почалася 6 грудня двома виступами в Українському музеї в Ню-Йорку, де з колядниками виступили кримсько-татарський скрипаль Наріман Асанов та перкусіоніст Ленур Мамутов, а також бандурист Юліян Китастий. 7 грудня колядники завітали до Українського Американського Культурного Центру Ню-Джерзі, де виступили з молодими мистцями фолкльорної групи „Коріння" Ю. Китастим та Максимом Лозинським.

9 грудня колядники були запрошені виступити в ООН на вшануванні пам'яті загиблих у Голодоморі. Після виступів в штаті Ню-Йорк, з камерним хором у Філядельфії, колядники поїдуть до Вашінґтону, де Український католицький крайовий собор Пресвятої Родини представить їх 14 грудня з хором з „Спів-життя" та бандуристом Ю. Китастим.

Кульмінацією буде нова вистава „Зимове світло" 27-28 грудня в Експериментальному театрі „Ля Мама" в Ню-Йорку. Режисер В. Ткач об'єднала у виставі традиційні гуцульські коляди та переклади віршів Сергія Жадана про нинішню кризу в Україні.

Колядники з Криворівні – це соліст Іван Зеленчук, трембітар Микола Зеленчук, скипаль Микола Ілюк – художній керівник Гуцульського інструментального ансамблю. Василь Тимчук у виставах грає на цимбалах, Остап Костюк – на дуді та різноманітних флейтах.

„Мистецька група „Яра"

Колядники з села Криворівні. (Фото: Володимир Клюзко)

ПОСТАТІ

Тернистий шлях українського патріота Івана Буртика

Олександер Панченко

У своєму приватному архіві я щойно віднайшов давнього листа від свого приятеля з США Івана Буртика, який отримав від нього разом з його книгою „Тернистий шлях другої дивізії УНА“, виданої 20 років тому. І. Буртик писав, що працює для Українського Вільного Університету вже понад 60 років, аби допомогти цьому унікальному закладові вижити в нелегких умовинах, коли Україна аж ніяк не підтримує цю унікальну інституцію.

У листі І. Буртик розповів мені про своє доволі нелегке й надзвичайно насичене подіями та зустрічами життя. Народився він 13 грудня 1924 року в селі Ляцьке-Шляхоцьке, у західній Україні, у національно свідомій родині. Його родинне село під зміненою від 1946 року назвою Липівка наразі входить до складу Тисменицького району Івано-Франківської області. Мама Параска померла, коли малому Іванові сповнилося лиш чотири роки, батько, як він пише у своєму листі, „займався торгівлею, поляки ж переслідували батька за службу в українській армії, а більшовики у 1939 році хотіли вивезти“.

І. Буртик вирішив піти у підпільну боротьбу проти окупантів. Коли повернулася комуністична влада, подався на Захід, а усю родину вивезли на Сибір. Старшого за Івана на чотири роки брата Петра, який боровся у лавах УПА, захопили по війні та разом з батьком Василем вивезли до таборів у Казахстані. Батько помер нескореним невільником у 1969 році, а Петро відбув, як тоді мовилося, „від дзвінка до дзвінка“ 25 років каторжних робіт на караґандинських копальнях, де дочекався проголошення незалежности України.

І Буртик після Другої світової війни здав матуру у Мюнхені, поступив на теологічні студії, але в короткому часі перейшов на право і суспільно-економічні науки і отримав стипендію в університеті США. Вечорами він закінчив університетські студії і працював інспектором охорони здоров'я в штаті Ню-Джерзі аж до часу емеритури. Одружився в Канаді з українкою, має дві дочки і сина.

Голос зболілої душі І. Буртика, туга за долями й кращим майбуттям свого народу лунає в середовищі українців в краю та на чужині. Раніше він закликав народ зупинитися, відкрити очі, щоб не опинитися знову в чужому ярмі. Про благо українського народу І. Буртик постійно дбає не лише за океаном. Донедавна він частенько бував в Україні, відвідував Казахстан, дієво підтримував усі патріотичні починання українців цієї східної діяспори.

18 вересня 2005 року в Караґанді він взяв участь в освяченні новозбудованого храму Покрови Пресвятої Богородиці та від Українського Конґресового Комітету Америки виголосив щирі слова привітання, пізніше долучився до створення української церкви у Павлодарі, ініціювавши збір фондів в Америці й доклавши гроші своєї родини на побудову цієї церкви, згодом допоміг у ремонті й реконструкції українського храму. Завдяки зусиллям І. Буртика було зібрано у США і відіслано для української діяспори у Казахстані кілька контейнерів гуманітарної допомоги.

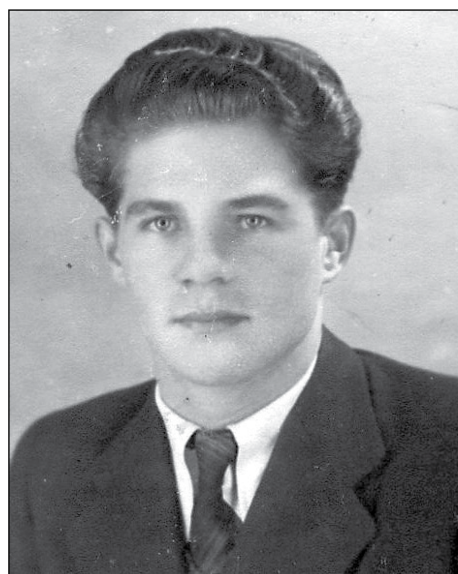
Згодом І. Буртик виступив з закликом спорудити пам'ятник українцям у кінґірському концтаборі. Цей задум активно підтримало багато українців у США. На зібрані гроші встановлено пам'ятник з чорного граніту з написом-посвятою.

З часу тих перших відвідин пройшло немало часу. Проблеми здоров'я не дають І. Буртикові вільно літати по усьому світу, тому він присвятив себе допомозі Україні, українській освіті й українській молоді, наповнивши новим змістом свою діяльність в Фундації Українського Вільного Університету (УВУ). По довгих трудах вдалось зареєструвати в Ню-Джерзі Фундацію УВУ як фінансову інституцію, що було проголошено на спільному зібранні 19 травня 1973 року. В другій половині 1977 року управа Фундації вирішила перенести осідок до Ню-Йорку.

Д-р І. Буртик є членом Крайової екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки й одночасно головою Ради оборони й допомоги українцям.

20 років тому д-р І. Буртик писав „про загрозу невідомих змін, яка висить над людством“. І вона сталася на початку цього року, взявши свій сумний початок на українських теренах.

Про І. Буртика, його риси, міркування й здобутки влучно було написано у дописі п'ятирічної давнини на порталі „Гетьман“: „Іван Буртик, з допитливим поглядом, тонким почуттям гумору, швидко завоював довір'я й повагу до себе, запросив на гостину до затишної оселі, де відразу відчули себе, наче вдома, бо тут в усьому панував справді український дух – скрізь вишиванки, на численних картинах відтворені мотиви рідної землі, полиці заставлені україномовними книгами. Ближче пізнати Івана Буртика вдалося після спілкування з його приятелями і знайомими.

Іван Буртик (фото з молодих років).

Усі вони в один голос відзначали надзвичайну активність, організаторські здібності цієї непересічної особистості в громадському житті, його щиру вдачу, товариськість, невсипущу енерґію, безвідмовність. Свого часу він організував фінансову підтримку потерпілим від повені на Закарпатті й Івано-Франківщині, родинам загиблих шахтарів на Луганщині. Для Івана Буртика не існує другорядних питань. Будь-яка справа, за яку береться, для нього важлива й головна“.

90-річний ювіляр І. Буртик, уродженець славного Прикарпаття, вірить, що надбання нашого народу тепер вже з допомогою світової спільноти ніколи й нікуди не зникнуть без вороття, не пропадуть у горнилі будь-яких нападів, анексій чи окупацій.

Лохвиця, Полтавська область

Вісті Фундації імені Івана Багряного
Грудень 2014 року, ч. 171

Чи вирвуть нам язик?

Хоч Україна вже 23 роки є Незалежною державою, Росія й далі намагається її русифікувати й загарбати як не всю її територію, то хоч частину. Довго Україна була частиною Радянського Союзу, який постійно її русифікував, й багато людности України так призвичаїлись користуватися російською мовою, що й далі у багатьох містах України, у Києві чутно лише російську мову. Чому б урядові України не завести правило, так як у інших країнах світу, що державна мова є в школах, університетах, армії, суді, парляментах та уряді. Коли хто не знає державної мови, то не може бути вибраний до уряду держави. Нижче містимо статтю Артема Орла, написану ще тоді, коли Україна була частиною СРСР. Але ситуація щодо мови та росіян в Україні не дуже змінилася. Артем Орел (1897-1972) – український мовознавець, за радянських часів працював у різних часописах Харкова, за нацистської окупації – в друкарні газети „Нова Україна". Проживаючи в США, уклав і видрукував тритомний словник чужоземних слів. Помер у Перт-Амбої, Ню-Джерзі, похований на українському православному цвинтарі у Савт-Бавнд-Бруку.

Удар за ударом падає на голову української нації від замахів російсько-більшовицької народовбивчої сокири під назвою розкуркулювання 1930-1932 років, пограбування у селян всіх життєвих засобів, аж до вимітання з комор останньої зернини заради маніякальних задумів московських тиранів і внаслідок цього вигублення голодною смертю майже 20 відс. української людности 1932-1933 років; знищення органами НКВД українських письменників та найвидатніших науковців, серед них академіків світової слави; знищення тисяч українських фахівців з усіх галузей мистецтва й техніки, мільйонів інтеліґенції, селян і робітників; численні переселювання українських селян до найдальших закутків Сибіру, що триває й дотепер – це та данина на вівтар „старшого брата", якою мусів би задовольнитись і найкровожерніший ворог, не то що „єдинокровний" народ.

Але, як показують дальші події, систематичне винищування українського народу аж ніяк не задовольняє „братній" російський народ. Адже йому треба довести, що українського народу „не було, немає і бути не може", але наперекір йому український народ своєю рідною мовою каже своє „був, є і буду". Тим-то з такою нечуваною в історії людства злобою кинувся „старший брат" нищити духові надбання українського народу.

Заборона українським науковцям писати шкільні підручники для початкової, середньої і вищої шкіл, починаючи з 1933 року, відколи Україна має право друкувати тільки переклади російських підручників, була першим ударом по українській педагогічній науці. Другого удару в українській науці, що мусів підтяти останнє коріння її, Москва завдала 1946 року, підпорядкувавши всі вищі школи в Україні всесоюзному міністерству освіти й оголосивши їх закладами всесоюзного значення, тобто зробивши їх російськими. Так український народ (державно самостійний, за радянською конституцією) позбавлений права мати свою рідну вищу школу.

Але й цей акт народовбивства, на думку „братнього народу", не може завдати національної смерти українському народові. Доки не вирвано йому язик, він лепетатиме про себе, нагадуватиме всьому світові про заподіяний над ним антилюдський злочин. Вирвати язика, знищити українську мову, зробити німим український народ – ось останній задум московських злочинців. Не дати українському народові задокументувати себе словом, виявити свою самобутність, бо ж не антропологічними прикметами, а лише мовою свідчить народ про свою окремішність. Виміри голови, ніг, росту, огруддя – не основа національного буття. Лише мова стає такою основою. Доки існує жива мова, що лунає з живих уст, доти ніякі НКВД чи МВД не знищать народу. І цю істину глибоко зрозумів наш ворог, і на диво ніяк не можемо зрозуміти ми, українська еміґрація.

Московські народовбивці добре знають, що спотворити чистоту української літературної мови, наближаючи її штучно до „братньої", як вони кажуть, тобто засмічуючи її русизмами, це значить припинити культурний процес народу, той процес, що його не може вбити ніякий НКВД, бо це процес духу, а не тіла. Знищити українську літературну мову – це значить не дати світові почути наше національне звучання. Виявити себе не літературною українською мовою, а „іспорченим русскім язиком", чого домагається від нашого народу Росія, це значить стати лише блідим відбитком „старшого брата".

Останнім часом похід Москви проти української літературної мови йде під гаслом наближення її до братньої російської мови, тобто триває безоглядна русифікація. По якому праву? – ставимо перед судом світової громадськости, як і перед судом вічности таке запитання. Яке право має російський народ убивати українця, який не хоче засмічувати свою мову російщиною?

Щиро дякуємо за підтримку Фундації!

Від часу появи попереднього числа сторінки Фундації ім. Івана Багряного прислали пожертви такі особи:

675 дол. – Марія Щедра (з них по 200 дол. для газети „Літературна Україна" та на конкурс з української мови, по 100 дол. для журналу „Бористен" та на видання книги „Слава Україні", 75 дол. на потреби Фундації), 500 дол. – Стенлі Вестон для допомоги студентові в Харкові, 150 дол. – Валентина Чудовська на пресовий фонд журналу „Бористен" та бюлетеня „Наша Церква – Київський патріярхат", 100 дол. – Неоніла і Святослав Личаки на видання книги „Героям слава!", 30 дол. – Надія Оранська.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати журналам, газетам України та тим, що борються з російськими терористами на сході України.

Іван Багряний

Рідна мова

Мово рідна!
Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
Гей, яка ж прекрасна Ти!
Перше слово – крик любови,
Сміх і радість немовляти –
Неповторне слово „Мати" –
Про життя найперше слово...
Друге слово – гимн величний,
Грім звитяг і клекіт орлій, –
Звук „Вітчизни" неповторний
І простий, і предковічний...
Ну, а третє слово – „Мила" –
Буря крови, пісня рвійна
І така, як пах любистку,
І така, як мрійка мрійна...
Перейшов усі світи я —
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як Мати,
Серед мов одна лиш ти є.
Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова.
Мова – матері уста.

Хабаровськ,
1937

Творчий шлях Олександра Боровського

Микола Скиба

В Українському Національному Музеї в Чикаґо відбулася виставка картин з приватних колекцій, на якій були краєвиди центральних земель України, які намалював Олександер Боровський. Мистець народився в багатій одеській родині 1920 року. Коли він був підлітком, його батька арештували й розстріляли більшовики. Він виростав сиротою. Усе ж йому вдалося вступити до університету в Одесі, а також вчитися короткий час в Києві.

Під час німецької окупації його забрали на працю до Німеччини. Після війни О. Боровський, як багато українців, залишився в Німеччині, в таборі переміщених осіб, де одружився, але дружина під час народження сина померла. Коли його синові були лише три місяці, батьки його дружини забрали малого хлопця в Австралію. Друга його дружина Людмила Максимчук була артисткою з Києва, мала гарний голос і гарно співала у виставах.

О. Боровський був прихильником Української революційно-демократичної партії партії Івана Багряного. Можливо, він був подібний характером до багрянівського героя Петра Сміяна в творі „Буйний вітер".

О. Боровський приїхав до Чикаґо 1950 року. Спочатку він працював разом з Константином Леонартовичем, який також був малярем. Вони обидва брали участь у житті української громади, але не виставляли свої картини і не хотіли, щоб про них писали в пресі. К. Леонартович в 1966 році намалював на цілу стіну в залі Об'єднання демократичної української молоді український краєвид – озеро, дерева, гори та хмари, а на другій стіні – Володимирську гірку та пам'ятник Володимирові Великому в Києві. О. Боровський намалював багато картин для парафії св. Покрови в Чикаґо та для різних імпрез на сцені. Він завжди, як приходив з праці, малював у пивниці своєї хати.

Син О. Боровського шукав свого батька ціле життя. Коли приїхав 1998 року з Австралії до Чикаґо, то дізнався, що там жив його батько. Але було вже запізно, батько помер.

І. Багряний писав про людей, які прожили неймовірно жорстокі роки комунізму, а пізніше – роки німецької окупації. Я думаю, що вступ І. Багряного до його поеми „Ave Maria" (1929 рік) стосується життя О. Боровського: „Не іменуй мене поетом, друже мій, бо поети нині – це категорія злочинців, до якої не належав і не хочу належати. Не іменуй мене поетом, бо слово поет стало означати: хамелеон, спекулянт, авантурник, ледар. Не іменуй же мене поетом, друже мій. Я хочу бути тільки людиною, яких так мало на світі. Я хочу бути тільки нею, і сьогодні цього я найбільше хочу".

Мене найбільше вразило те, що стільки О. Боровський пережив, але не піддався. Його перемога над ворогами висвітлена у його зображеннях улюбленої української природи і землі, характер яких вороги ніколи не можуть знищити. Його твори, що збереглися, – чудові українські краєвиди, родюча землю, на якій наше суспільство процвітало і розвивалось протягом століть, і за що треба і тепер боротися.

Дописи і листи
до Фундації ім. Івана Багряного,
членські внески і пожертви
просимо посилати на адресу:

Bahriany Foundation
19669 Villa Rosa Loop
Fort Myers, FL 33967

Сторінку редагує Олексій Коновал

„Наші" і „укри"...

(Закінчення зі стор. 3)

тня (які в Станиці Луганській скасували через постійні обстріли) місцеві бабусі підходили до представників влади і запитували: „Скажіть, а Путін у бюлетені буде?".

Тепер Станиця Луганська – крайній пункт на сході Луганської області, контрольований Україною. Перед в'їздом у селище стоїть опорний пункт Збройних сил України, всередині облаштовані кілька вогневих позицій, а на околиці, за мостом через Сіверський Донець, – бльокпост сепаратистів. Де-юре Станиця українська, а де-факто – невтральна. На бльокпосту сепаратистів зі зброєю в руках чергують місцеві чоловіки, які на ночівлю або відпочинок повертаються додому. Періодично по дорозі до мосту можна побачити сліди від гусениць – це означає, що „сепари" вночі приїжджали на бронемашинах додому по продукти й спиртне. Останнім часом вони поводяться у Станиці взагалі вільно – приходять у крамниці серед білого дня.

Нахабну поведінку „сепарів" легко пояснити: від приміщення райдержадміністрації до їхнього бльокпосту менше кілометра, туди можна дійти пішки за 10 хвилин. Станицю Луганську бойовики вважають лише тимчасово окупованою українцями, які рано чи пізно мають піти геть. Місцеву владу при цьому доведеться заміняти тільки частково, адже й тепер близько третини працівників районної державної адміністрації живе на боці „ЛНР" і щодня дістається додому через бльокпост сепаратистів. Малих клерків ті не зачіпають, вважаючи за своїх. Одного разу зупинили начальника управління соцзахисту й захотіли кинути в підвал „за службу украм". Однак, коли той пояснив, що нараховує грошові виплати дітям та дружинам бойовиків, – одразу був звільнений і зарахований до „своїх".

Мешканці Станиці бойовиків не бояться, знаючи, що нічого лихого ті їм не заподіють, принаймні, навмисне. Зате до українських військових ставляться з осторогою, їм не довіряють, вважаючи чужаками, від котрих можна очікувати тільки лиха. Те, що в Києві називають героїчною боротьбою проти озброєних Росією бандитів, тут не сприймається абсолютно.

Більше уваги звертають на „побутову" поведінку „укрів", які начебто запросто можуть зайти у двір і вкрасти двійко гусей або, зупинивши порухом автомата Калашникова цивільний автомобіль, засунути в салон голову та дихаючи перегаром попросити 10 літрів бензини. Спостерігаючи таку поведінку військових та повну бездіяльність влади у відновленні зруйнованого житла, станичани не криючись обурюються: „Коли ж, нарешті, прийде Путін і наведе тут лад?".

Чи можливо в таких умовах встановити у визволеному від бойовиків районі повноцінну українську владу? І де знайти кандидатуру на голову районної держадміністрації, який після рішення Кабміну про тотальну економію на чиновниках погодиться приїхати в Станицю й працювати тут за 2,500 грн. на місяць?

Друге питання вдалося вирішити, кандидатуру підібрали — полковника міліції у відставці Євгена Бідашка. Він погодився очолити Станично-Луганську районну держадміністрацію тільки тому, що його дуже попросили. Тепер керівник району має можливість здобути неповторний досвід чиновницької діяльности, адже в таких умовах не працює жоден інший голова району в Україні.

Станиця Луганська розміщена на лінії фронту, тому її обстрілюють практично щодня. Нещодавно артилерійський снаряд вибухнув за 300 метрів від будинку держадміністрації, зруйнувавши ґараж. Відтак бойовики автоматними чергами розбили двоє вікон і залишили „автографи" на фасаді будівлі. З настанням темряви з адміністрації чітко видно трасери, якими „сепари" обмінюються з українськими військовими.

В якусь ніч з Є. Бідашком сталася „пригода". В будинок у селі Макарово (що прилягає до Станиці), де він ночував, після двох годин ночі влучив снаряд від „Ґраду". На щастя, все обійшлося, вранці голова вже був на роботі, щоб підрахувати чергові збитки від нічних обстрілів.

Додатковий бонус до „бойових" – абсолютне неприйняття місцевим населенням усього українського. Заступник голови районної держадміністрації, який раніше номінально виконував функції керівника району, звільнився одразу після призначення нового голови з формулюванням: „Щоб не внесли в розстрільні списки „ЛНР" за службу украм".

Ще один промовистий приклад з цієї ж серії. Оскільки нормально харчуватися в розгромленій Станиці приїжджим нема де, Є. Бідашко попросив одну з технічних працівниць, колишню кухарку, готувати йому за окрему плату. На що почув: „Вибачте, але коли дізнаються, що я готую їжу для „укрів", матиму біду". Втім, жінка таки дозволила водієві керівника району крадькома варити в неї картоплю.

Кожне розпорядження чи усне доручення керівника району того ж дня стає відоме бойовикам від працівників адміністрації, що повертаються з праці додому. Охорони Є. Бідашко не має, а жити постійно в Станиці не може (хоча вціліле житло тут можна знайти дуже дешево – власники виїхали, рятуючись від війни), оскільки його легко можуть викрасти. Голові доводиться ночувати за межами селища, інколи й на українських бльокпостах. Усі власні речі він про всяк випадок возить в авті і з особливим нетерпінням чекає вихідних, коли можна виїхати зі Станиці на кілька десятків кілометрів у безпечне місце, нормально вимитися, поїсти, випрати одяг.

Держава відновлює зруйнований війною Донбас покищо тільки заявами, а не грішми. Якщо в районну адміністрацію приходить бабуся з проханням виділити їй вугілля чи полагодити пошкоджений артилерією дах, допомогти їй можна хіба добрим словом, оскільки з бюджету фінансуються тільки захищені статті. Чи може влада в таких умовах бути ефективною? Виявляється, може. Через три тижні після призначення новий голова району зумів відновити у Станиці й районі електроенерґію. Для цього йому довелося піти на неформальні переговори з сепаратистами. Зі світлом відновили центральне водопостачання та подання тепла. Правда, ніякої вдячности за появу світла голова не відчув. Більше того, деякі бабусі впевнені, що „це Путін про нас подбав...".

За 23 роки незалежности Україна в козацьку станицю так і не дійшла – її ніхто туди не ніс. То чи можуть ці землі стати українськими тепер? Теоретично – так, але для цього необхідно зробити кілька принципових речей.

По-перше – встановити справжній кордон з Росією та „ЛНР". Без припинення вільного доступу озброєних бойовиків на контрольовану Україною територію про якусь стабільність не може бути й мови.

По-друге – почати відновлення зруйнованої інфраструктури та житла. Якщо люди живуть на контрольованій Україною території, то, незалежно від політичних симпатій, вони мають відчути, що держава не залишила їх наодинці з війною.

По-третє – слід навести лад з військовими. Героїзм під час оборони країни має бути відзначений, а порушення дисципліни, які дискредитують Збройні сили Україниі владу загалом, – повинні каратися з усією суворістю закону. Армія без суворої дисципліни перетворюється на ватагу п'яних озброєних злочинців і мародерів.

По-четверте – необхідно працювати з дітьми. Дорослі покоління, озлоблені війною й задурманені російською пропаґандою, втрачені для України безповоротно. Про дітей цього, на щастя, покищо не скажеш. Вони єдині махають руками й усміхаються до колони „укрів", що в'їжджає у прифронтовий населений пункт. Це ознака не українського патріотизму (поза сумнівами, діти так само радісно зустрічали і броневики бойовиків „ЛНР"), а того, що в них покищо немає розмежування на „наші" і „укри". Тому з дітьми необхідно працювати – наприклад, возити на відпочинок в інші реґіони України, де вони побачать, що там живуть нормальні люди, які не переслідують за російську мову й силоміць не надягають на москалів вишиванки. Тільки коли це покоління виросте, козацькі землі на сході Луганщини, можливо, стануть українськими не тільки територіяльно…

(„Дзеркало тижня", 15 листопада)

ПАНОРАМА ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Вшанували пам'ять Митрополита Андрея Шептицького

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 9 листопада в районному Будинку культури відбувся, з участю муніципального хору „Глорія" вечір „Мойсей українського народу" – до 70-ліття відходу у вічність Митрополита Андрея Шептицького.

На початку слово мав о.-декан Михайло Бугай, котрий наголосив на важливості вшанування пам'яті видатного богослова, учителя Церкви, проповідника духовного життя.

Учасниці хору (керівник Євгенія Біркова) виконали пісні духовної тематики, твори на слова Маркіяна Шашкевича й Тараса Шевченка (музика Є. Біркової), музичні твори відомих композиторів під інструментальний супровід, який здійснювали сестра-служебниця Христина Депутат (скрипка), Мар'яна Кіндрат (скрипка), Андрій Зембович (флейта), Є. Біркова, Лідія Зембович (фортепіяно). Музичні номери впліталися у вінок зворушливих спогадів Митрополита. У ролі А. Шептицького виступив Анатолій Онишків.

Автором сценарію вечора була викладач школи мистецтв, учасниця хору Ірина Кузяк, ведучою Лідія Зембович, художником-оформлювачем Любомир Кузяк.

Виступає муніципальний хор „Глорія". (Фото: Любомир Кузяк)

Тарас Качка очолив Американську торговельну палату

Вадим Шкляр

КИЇВ. – 12 листопада виконуючим обов'язки президента Американської торговельної палати в Україні призначений, замість Бернарда Кейсі, Тарас Качка, який працюватиме на цій тимчасовій посаді до призначення нового президента організації.

Виконуючий обов'язки президента Американської торговельної палати в Україні Тарас Качка.

Він має великий досвід роботи у приватному секторі, неурядових організаціях та урядових структурах і є одним з ключових експертів з питань євроінтеґрації в Україні та співавтором тексту Угоди про асоціяцію між Україною та Евросоюзом.

Голова Ради директорів палати Браян Дішер сказав: „Рада директорів дуже тісно співпрацювала з Тарасом Качкою протягом цього року і цінує його широкий досвід та здатність ефективно залучати різні зацікавлені сторони до активного та цілеспрямованого діялогу".

Вадим Шкляр – координатор зв'язків з громадськістю Американської торговельної палати в Україні.

Володимир Рожко представив нові книги

Алла Понагайба

ЛУЦЬК. – 21 вересня у актовому залі Волинської обласної бібліотеки ім. Олени Пчілки відбулась презентація нової книги Володимира Рожка „Архиєпископ Варлаам Шишацький: шлях до автокефалії" та спільного перекладу з польської мови автора і Любови Василів-Базюк з Торонто „Монастир Скит" – писемного джерела з ранньої історії Почаївського монастиря.

Своїми думками про нові знахідки історика-архівіста В. Рожка поділилися проректор з навчальної роботи Волинської православної богословської академії о. Василь Лозовицький, директор бібліотеки Людмила Стасюк, студенти Василь Лановий, Петро Кримусь та інші.

„Архиєпископ Варлаам Шишацький, – наголосив о. В. Лозовицький, – був замордований слугами московського церковного імперіялізму 1821 року. Немає сумніву, що архипастиря-українця буде канонізовано".

Алла Понагайба – завідуюча відділу краєзнавчої роботи Волинської обласної бібліотеки ім. Олени Пчілки.

Учасники зустрічі у Волинській обласній бібліотеці ім. Олени Пчілки.

Львівську майстерню шоколаду відкрили над Дніпром

Олександер Костирко

ЧЕРКАСИ. – Ідея створення закладу „Львівська майстерня шоколаду" виникла у підприємців Наталії та Володимира Дубових в середині 2009 року. Спершу така майстерня була відкрита в Житомирі, а 19 листопада – в Черкасах, в приміщенні Головної пошти. Перші відвідувачі шоколадної крамниці та кав'ярні отримували по келиху шампанського та оглядали полиці з шоколадними скарбами.

Усі цукерки черкаські майстри виготовили вручну. До них можна придбати фірмові сорочки, плюшевих ведмедиків і львівську каву. Обидві залі виконані у шоколадній гамі кольорів.

Шоколаду у майстерні понад 10 сортів – від найчорнішого „неґро" до молочного і білого шоколаду, зокрема ваговий шоколад та величезні плитки з різними прянощами, шоколадні набори.

У „Львівській майстерні шоколаду" на черкаській пошті. (Фото: Олександер Костирко)

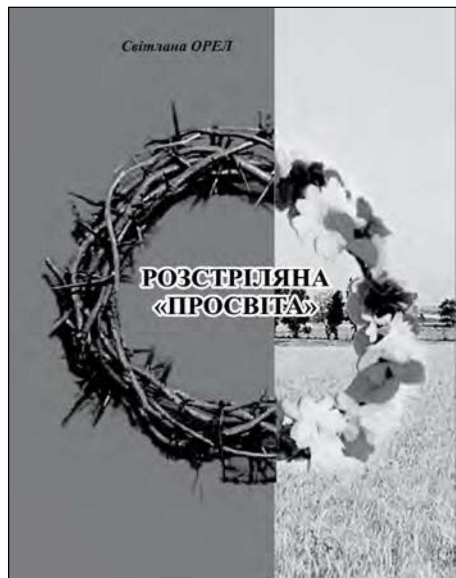
Повертається пам'ять про просвітян

Світлана Боднар

КІРОВОГРАД. – Серед 20 тис. справ репресованих вдалося відшукати в обласному державному архіві близько 100 тих, хто був причетний до національно-патріотичної організації „Просвіта", що стало підставою для винесення їм вироку. Короткі нариси про цих людей склали книгу Світлани Орел „Розстріляна „Просвіта", презентація якої відбулась 30 жовтня у Кіровограді.

З 88 героїв публікації 26 були розстріляні. Доля більшости невідома. Кілька просвітян після відбуття покарання і заслання залишились доживати віку в Ухті, Казахстані, Воркуті, Маґадані. Лише 11-ом пощастило повернутися в Україну, але за життя вони не дочекалися реабілітації, яка розпочалася після 1989 року.

До того, аби книга побачила світ, прилучились і закордонні просвітяни – Віра Бондарук з колеґами передала гроші на видання цієї покищо унікальної у реґіональному краєзнавстві книги.

Обкладинка книги „Розстріляна „Просвіта".

У СВІТІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ

НЮ-ЙОРК

Дарія Козак

22 листопада, коли українська громада Ню-Йорку відзначала 81-ту річницю Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні, учні, вчителі та батьки Школи українознавства зібралися у великій залі школи. Директор школи Іван Макар звернувся до присутніх з промовою про Голодомор і пам'ять мільйонів українців, які померли від голодної смерти на своїй щедрій землі, про боротьбу за гідність і свободу України.

Присутні молитвою та хвилиною мовчання пом'янули померлих від голодної смерти, а також героїв „Небесної сотні" та відомих і безіменних українців, які віддали свої життя за нашу свободу.

Учні 11-ої кляси підготували поетичну виставу про Голодомор „Маленька поема про велику біду". Грали на скрипці вчителька Анастасія Антонів, на фортепіяні – вчителька Еля Романишин. Діти запалили свічку пам'яті .

Відзначення в Школі українознавства Ню-Йорку 81-ої річниці Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні.

РОЧДЕЙЛ, Великобританія

Тарас Мельник

21 листопада Комітет споріднених міст Рочдейл-Львів та Союзу українців Британії (СУБ) провели поминальні моління біля пам'ятника жертвам Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні, який стоїть в в центрі міста навпроти міської ради.

Серед присутніх були оо. Ярослав Рій та Володимир Сампара з Української Греко-Католицької Церкви, колишній вікарій Рочдейлю Канон-Алан Шакелтон з Англиканської Церкви, посадник міста Карол Вардел і радна Беверлі Плейс, депутати міської ради, депутат парляменту Саймон Данчук з дружиною Карен Данчук, члени української громади з Рочдейлу, Тодмордену, Манчестеру, Бері та околиць.

Від ратушу процесія рушила з українським прапором до пам'ятника жертвам Голодомору, де голова Комітету споріднених міст Анна Кецик виголосила слово про важливість пам'яті про Голодомор.

Вінки до пам'ятника поклали К. Вардел та Б. Плейс, С. Данчук та Анна Лисейко від Комітету споріднених міст. Було оголошено хвилину мовчання, а відтак Панахиду відслужили оо. Я. Рій, В. Сампара і К.-А. Шакелтон.

В Українському домі А. Кецик відкрила другу частину вшанування хвилиною мовчанки та запаленням свічок. Під звуки дзвону голова гуртка Об'єднання українських жінок Марія Копчик засвітила свічку в пам'ять невинних жертв Голодомору, другу свічку засвітив голова відділу СУБ Богдан Лісний за полеглих героїв Евромайдану та вояків, які обороняють схід України.

Було висвітлено фільм Сергія Буковського „Живі" і світлини, які пов'язують Голодомор з теперішними подіями на сході України.

Запросили до слова К. Вардел, яка була зворушена фільмом. та дуже схвильована теперішною ситуацією на східній Україні. Колишня голова міської ради Айрін Дейвідсон оповіла як в 2008 році міська рада друге місто у Великобританії визнала Голодомор геноцидом.

А. Лисейко прочитала вірш молодої письменниці з України, яка здобула перше місце в молодіжному літературному змаганні, Ірини Войтенко „Voice of Hope", який переклав англійською мовою Марко Кариник.

У заключному слові А. Кецик заохотила, щоб кожна українська громада у Великобританії домагалася від своїх міських радних встановлення пам'ятників жертвам Голодомору в центрі їхніх міст. Закінчено зібрання співом „Боже, Великий Єдиний".

Голова Комітету споріднених міст Анна Кецик відкриває відзначення. (Фото: Наталка Гевка)

КЛІВЛЕНД

Василь Романчук

23 листопада в Клівленді відбулися поминальні заходи, організовані управою Українських злучених організацій (УЗО) та Українською православною церквою св. Трійці Київського патріярхату в Норт-Роялтоні. Оригінальної архітектури церковний комплекс гармонійно доповнює величний пам'ятний знак жертвам Голодомору в Україні. Саме тут Владика Роберт Москаль відслужив Панахиду з собором священиків та пасторів різних конфесій.

Поминальну проповідь виголосив настоятель церкви о. Роман Загурський. Над тихою оазою міста злетіло ввись багатоголосе „Вічная пам'ять".

Потім громада заповнила парафіяльну залю, де програму розпочала Галина Клебан, надавши слово голові управи УЗО Марті Ліщинецькій-Келегер. Сумний спомин про Голодомор продовжили юні декляматори з шкіл українознавства Таїсія Кулик, Данило Рибак, Анастасія Загурська, Соломія Задко, Анастасія Жук, Нікіта Корнюшенко.

Підсилив смуток директор Школи українознавства ім. Тараса Шевченка при Православній катедрі св. Володимира, що в „Українському селі" Парми, д-р Володимир Боднар доповіддю „Голодомор – геноцид українського народу". Жахливі факти цього злочину доповідач проілюстрував архівними історичними матеріялами, кінохронікою, спогадами очевидців, відтвореними у фільмі, який змонтував автор на тлі пісні „Свічка на вікні".

Продовжив програму чоловічий квартет „Байда", який підготував чудові пісенні твори „Стає хмара" та „Берестечко". Новий музичний твір Олега Махлая, в основу якого лягли „Жниварські пісні", прозвучав у виконанні музик Школи гри на бандурі ім. Григорія Китастого при Православній катедрі св. Володимира, з солісткою Христиною Логвинюк.

Програма, яку уклали і вели Г. Клебан та Христина Чижевська, яскраво розкрила страшний злочин Голодомору.

Під час Панахиди у Норт-Роялтоні. (Фото: Василь Романчук)

НОРТ-ПОРТ, Фльорида

Віра Боднарук

В солідарності з українським народом українська громада Норт-Порту 23 листопада вшанувала пам'ять жертв Голодомору. Панахиду відслужили оо. Северин Ковалишин і Володимир Волощук в присутності Владики Михаїла.

Були присутні члени Громадського комітету Рома Гуран (голова), Мар'ян Бойсюк, Анн-Мері Сусла, Віра Боднарук, Ліда Білоус, Ліда Бойко, Одарка Горбачевська і Клара Шпічка.

Віра Боднарук біля пам'ятного знака у Норт-Порті. (Фото: Богдан Боднарук)

св. п. Іванна Пристацька-Шкафаровська

Дорога Мамо,

Минає 20-та річниця Твойого відходу від нас. Роки злетіли ніби на крилах хоч з кожним роком наше життя розвивалося як із щасливими тай нещасливими подіями. Бракувало нам Твоя присутність але Ти була у наших думках та милих споминах. Сьогодні Твоя родина побільшилась і жиє у згоді. Вірю що Тебе це тішить і Ти з небес помагаєш нам поборювати щоденні труднощі. Відбулися величаві події у нашій сім'ї котрими Ти напевно раділа разом з нами.

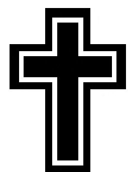
Твій син, Стефан, прославляється на відомих світових оперових сценах. Ти глибоко вірила у його талант і здібність і насичила в нього витривалість бо Ти знала який тяжкий шлях стелився перед ним до здобуття заслуженого признання в його кар'єрі. Щастя нагородило Стефана на високих рівнях і він не раз виступає з найславнішими оперовими співаками світу. Його голос лунає в оперових залах північної і південної Америки, Канади, Европи, та Азії а найсолодшим для нього був виступ у Твоєму рідному місті Львові, де ціла наша родина в Україні перший раз почула його динамічний бас. Наступні його виступи відбуватимуться в Ню Йорку в престижевому Ню Йорському оперовому театрі Метрополітен. Стефан і його дружина Стефа, мають прикрасних дітей. Александра чудова і працьовита панянка яка зі своїм нареченим плянують незабаром шлюб. Данилко вступив цього року в середню школу і відзначується в науці і спорті. Не знати ще які цікаві пригоди і щасливі осягнення стеляться перед ним.

Моя сестра Ліля, найтяжче потерпіла втрату своєї матері. Чотири місяці після твоїй смерти, вона породила чудового сина Петра. Я пробувала якнайкраще заступити Тебе в цей тяжкий період нашого життя. Не одна ніч минула пролитими сльозами бо Лілі бракувала Твоя порада в справі її новонародженим немовлятком. Вона прагнула Твій заспокоюючий голос і підтримку. Але сьогодні ми подивляємо Лілю, її витривалість, її силу та впертість. Разом зі своїм чоловіком Аліком, вони мають чим гордитися зі свого сина. Петро не тільки пристійний хлопець, але і також здібний музикант, талановитий танцюрист українських народних танців і розумний учень на другому році студій в університеті. Ми усі тішимося його успіхами і знаємо що Ти допомагаєш керувати його шлях на потіху батьків.

А що можна сказати про себе? Не тільки втратила свою маму але і також свою найближчу товаришку. З Тобою я ділилася усіми своїми таємними думками, мріями і труднощами.Ти була для мене та сталь яка підперала мою силу і підбадьорювала усі мої надії. Я не вірила що пережию усі темні, пусті дні і ночі які стелилися безмежно перед мною. Мій чоловік Стефан і мої діти, Твої внуки Адріянна і Никола, спасли мене і сьогодні я тішуся їхніми досягами і щасливим родинним життям. Минулого року Адріянна породила Твого правнука Ярему. Уже пізнати що у нього Твоя лагідна вдача і натура. Адріянна зі своїм чоловіком Робертом вдячні за такий невмовірний дар Божий. Никола що дня дивує нас. Тішить нас його відповідальність у праці та присвячення та вірність до родинних обовязків. Наша внучка Мелания придбала Твій артистичний талант а Наталя Твою вродливу усмішку. Цієї весни ми зі Стефаном в четверте отримуємо титул Діда і Баби бо Никола повідомив нас що сподієтся третю дитину-синочка. Як не можна радіти такими новинами?

І так наше життя продовжується. Радіємо усіми Божими дарами і віримо що із Небес Ти радієш разом з нами.

Цьом, тулі,
Оля

Український Спортовий Осередок „Тризуб“ у Філядельфії

ділиться сумною вісткою з своїми членами й українською громадою, що 1 листопада 2014 року відійшов у вічність довголітній член і колишній член Управи УСО „Тризуб“

св. п. Стефан Ярема

Похоронні відправи відбулися в середу, 5 листопада 2014 року, в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії у Мелровз-Парку, Па.

Опечаленій дружині Анні та родині складаємо щирі вислови глибокого співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Управа УСО „Тризуб“

У глибокому смутку ділимося болючою вісткою з рідними та знайомими, що 20 листопада 2014 року на 94-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча Мама, Бабця і Прабабця

св. п.

Калина Михайлюк Тисяк

нар. 26 жовтня 1920 року у селі Стінка у Бучацькому Районі.

Довголітня членка церковного хору св. Миколая та членка 99-го відділу Союзу Українок Америки у Вотерволіті, Ню-Йорк.

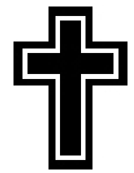
Панахида була відправлена у вівторок, 25 листопада 2014 року, в похоронному заведенні Parker Bros. Funeral Home, Watervliet, NY.

Похоронні Відправи відбулися в середу, 26 листопада 2014 року, в Українській католицькій церкві св. Миколая у Вотерволіті, Н.Й., а опісля на цвинтарі св. Миколая.

Залишилися у глибокому смутку:

діти	- Ярослав Тисяк з дружиною Синтією
	- Марта з чоловіком Антоном
	- Марійка
внуки	- Керен з чоловіком Лі
	- Никола з дружиною Мішел
	- Олена з чоловіком Давидом
	- Кристина
	- Викторія
	- Мариса з чоловіком Марком
правнуки	- Петро і Сера
родини	- Михайлюки і Тисяки в Україні.

Вічна Їй пам'ять!

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА“ в Ню-Йорку

повідомляє своїх членів та громаду, що 8 листопада 2014 року відійшла у вічність довголітня членка хору

св. п.

МАРІЯ ОЛИНЕЦЬ-ПІДЛУЦЬКА

Похорон відбувся в понеділок, 10 листопада 2014 року, на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Складаємо глибокі співчуття ближчій і дальшій родині.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

**Управа
Українського Хору „ДУМКА“
в Ню-Йорку**

У восьму скорботну річницю смерти

св. п.

ІРЕНИ з ДУМАНОВСЬКИХ ФЕРЕНЦЕВИЧ

у п'ятницю, 19 грудня 2014 року будуть відправлені

Заупокійні св. Літургії

в Українській католицькій церкві св. Миколая у Passaic, NJ

та в Українській греко-католицькій церкві Вознесіння Господнього в Чорткові, Україна

Вічна Їй пам'ять!

Патріярх Йосиф: останні кроки на шляху до безсмертя

НЮ-ЙОРК. – 22 листопада у будинку Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася презентація виданої до 30-річчя відходу у вічність Патріярха Йосифа Сліпого книги під назвою: „Шлях у безсмертя. Матеріяли про смерть та похорон Патріярха Йосифа Сліпого (1892-1984)". Видання побачило світ у львівському видавництві „Артос" заходами Релігійного Товариства „Свята Софія" (ТСС). Презентацію провели упорядники книги: екзекутивний директор ТСС А д-р Ірина Іванкович, президент ТСС в Римі о. Марко-Ярослав Семеген, а також автор передмови президент Світової Ради НТШ, академік Леонід Рудницький.

У своєму виступі Л. Рудницький зупинився на окремих деталях здійснення задуму, пов'язаного з виданням презентованої книги. Він відзначив, що упорядниками широко представлено матеріяли, пов'язані з похоронами Патріярха: тексти прощальних промов, як і телеграми, репортажі, інтерв'ю, зібрані з різних друкованих джерел української діяспори в США та Італії.

Відомо, що Церква розпочала процес канонізації, тобто визнання Й. Сліпого святим. „І сьогодні вже є ґенерації, – сказав Л. Рудницький, – для яких Слуга Божий Й. Сліпий є передусім історичною постаттю. – Отже, мені разом з присутнім тут Миколою Галевим важливо поділитися теплими спогадами про Партріярха як про живу людину".

Три десятиліття тому великий сповідник віри Йосиф Сліпий розпочав свій шлях у безсмертя, – наголосив у своєму слові упорядник о. Семеген. Своє тяжке, бурхливе життя він склав на вівтар служіння Церкві, своєму народові. Слуга Божий Й. Сліпий був гідний наступник Митрополита Андрея Шептицького. Він невтомно гуртував українських вірників, по світу розсіяних. Створив багато острівців українства – цілий комплекс наукових, релігійних та культурних закладів. Й. Сліпий як ніхто розумів ролю наук для суспільного життя української суспільности.

Після звільнення з більшовицьких таборів 25 листопада 1963 року він видав грамоту про заснування в Римі Українського Католицького Університету та бібліотеки з цінними рідкісними виданнями. Найбільше багатство, яке залишив по собі Й. Сліпий, – це його послідовники, і то не тільки духовенство, священики, але насамперед миряни. У 1970 році заснував у Римі релігійне Товариство „Свята Софія", згодом ці товариства постали в Америці, Англії, Бельгії, Канаді. Презентоване сьогодні видання – наша лепта пам'яті засновникові ТСС, – ствердив упорядник книжки.

Отець М.-Я. Семеген розповів також про історію появи на світ презентованого видання. У травні 2014 року в одній з парафіяльних бібліотек на Фльориді йому трапилася збірочка (1964 року) матеріялів про похорон Йосифа Сліпого авторства Василя Маркуся. Виникла ідея дозбирати всі інші матеріяли, доповнити пізнішими документами і наново пустити в світ. Ідею розширеного перевидання гаряче підтримав Л. Рудницький, цим творчим проєктом він запалив екзекутивного директора ТСС д-ра І. Іванкович, необхідні гроші надало ТСС в Америці. Рутинна праця над проєктом посувалася вперед, і вже у вересні 2014 року книжку було презентовано у селі Заздрість на Тернопільщині – там народився Патріярх. Далі відбулися презентації у Римі і Філядельфії, нині маємо честь презентувати тут, – сказав присутнім о. М.-Я. Семеген

„Поспішаймо любити, люди так

(Закінчення на стор. 23)

Українському кіноклюбові...

(Закінчення зі стор. 15)

ний (на відміну від колоніяльно-провінційного) образ української культури, цікавої для всього світу, УККУ постійно показує чужоземні фільми на українську тематику, в такий спосіб представляючи українську культуру як невід'ємну частину світової. В рамках постійної програми кіноклюбу „Україна очима світу" в Ню-Йорку та інших містах Північної Америки було показано такі фільми, як „Персона нон-ґрата" режисера Кшиштофа Занусі, Польща (з участю самого режисера); „Евіленко" Давіде Ґрієко, Італія (з участю самого режисера); „Незнайомка" Джузеппе Торнаторе, Італія; „Імпорт. Експорт" Ульриха Зайделя, Австрія; „Пан Пилипенко та його субмарина" Рене Гардера та Яна Гидрика Древза; „Неназвана зона" Карлоса Родриґеса, Еспанія (з участю самого режисера); „Втікач" Марека Павловського, Польща (з участю самого режисера); „Охоронець минувшини" Малґожати Потоцької (з участю самого режисера); „Акти уяви" Каролін Комз, Канада (з участю самої режисерки); „Танець!" Роксі Топорович, США (з участю самої режисерки); „Зимове весілля" Андрія Пареха, США (з участю самого режисера); „Чорнобиль, невидимий злодій" Кристофа Бойкеля, Німеччина; „Англійський Хірург" Джефрі Смита, Велика Британія; „Колки" Наташі Михальчук, США (за участю самої режисерки); „Совєтська історія" Едвінс Шноре, Латвія (з участю самого режисера).

УККУ допомагає організовувати ретроспективи української клясики в таких високопрестижних американських культурних інституціях, як Кінотовариство при Центрі Лінкольна в Ню-Йорку (ретроспектива поетичної української кінематографії), Національна Ґалерія у Вашинґтоні (ретроспектива українського клясика Юрія Іллєнка, з участю актора й продюсера Пилипа Іллєнка).

Члени УККУ постійно рецензують і публікують англійською мовою рецензії на українські фільми, в такий спосіб уприступнюючи їх ширшому світовому загалові.

Останні кроки...

(Закінчення зі стор. 22)

швидко відходять", – з цих слів польського гуманіста, священика і поета отця Яна Твардовського почала свій виступ І. Іванкович, зазначивши, що ці слова обрано як мотто до вступного розділу книжки. Є в історії постаті, які незатертий слід залишають у серцях мільйонів. Відданість пастирській та науковій діяльності проклали Й. Сліпому шлях у безсмертя. На здійснення проєкту, – сказала доповідачка, – укладачі мали всього два місяці, і далі розповіла про велику допомогу, яку надав проєктові Л. Рудницький. Вона підкреслила вирішальну ролю Л. Рудницького як свого наукового керівника та співучасника проєкту, подала свідчення самовідданої співпраці з боку о. М.-Я. Семегена.

Зібрані матеріяли погрупували на тематичні розділи. Серед документів, що увійшли до книжки, – прощальні промови Папи Іоанна Павла II, Митрополита Мирослава-Івана Любачівського, Митрополита Стефана Сулика, заяви очільників громадських організацій. Важливе місце посідає текст співчуття тогочасного Президента США Рональда Рейґана, який підкреслив світовий вимір особистости Патріярха Йосифа.

Наступний розділ книжки – репортажі. Це хроніка похоронних подій В. Маркуся, ретроспективний погляд на події тридцятилітньої давности відданого патріярхальника М. Галева. Розділ „Зі святими упокой" особливо духовний: до нього увійшли молитви за упокій душі авторства Дарії Кузик, Миколи Галева. Окремий розділ „Замість квітів на могилу" склали поетичні та прозові рядки Зої Когут, Богдана Стефанишина, о. Василя Прийми, Василя Ящуна, Євгена Іванкова та інших.

На презентації книги зліва: Леонід Рудницький, о. Марко-Ярослав Семеген, Ірина Іванкович.

Презентована книжка, доповнена рідкісними світлинами, послужить новим штрихом до портрета однієї з найбільш непересічних постатей в новітній історії України, – завершила свій виступ І. Іванкович.

У перебігу презентації присутні продемонстровано документальний фільм „Шлях у безсмертя", прем'єра якого відбулася у вересні цього року в рамках відзначень роковин смерти Патріярха в його родинному селі Заздрість. Фільм підготувала дружина пароха села Заздрість Марія Козак.

Того ж вечора до ранґи дійсного члена НТШ було піднесено довголітнього редактора журналу „Патріярхат", відомого громадського діяча М. Галева. Церемонію провели академік Л. Рудницький, який вручив М. Галеву грамоту від Світової Ради НТШ, та о. М.-Я. Семеген, який склав на руки ювілята Апостольське благословення Вселенського Архиєрея Папи Франциска та медаль з нагоди посвячення собору св. Софії в Римі.

Пресова група НТШ-А

